

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs: 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Ondernemingsraden — Hun Ontwikkeling — Kroniek hunner Rechtspraak

Ter inleiding

1. De wet op de ondernemingsraden is ongetwijfeld in velerlei opzicht, maar vooral op sociaal gebied, een der belangrijkste der laatste jaren. Niet zozeer omdat zij het gevolg zou zijn van een lange syndicale strijd, niet omdat zij op het plan der onmiddellijke voordelen sommige eisen zou inwilligen, maar omdat de nieuwe instelling uitgangspunt kan zijn van een psychologische hernieuwing binnen het kader van ieder bedrijf en, de deur openlaat voor verdere hervormingen.

Wat de verschillende partijen er ook van denken, hoe de houding ook weze van de patroonsfederaties, het komt mij voor dat ongetwijfeld in de ogen der arbeidersorganisaties de hervormingen, waarvan de ondernemingsraden de eerste stap zijn, slechts een uitgangspunt betekenen voor meer diepgaande wijzigingen in de verhoudingen tussen werknemer en werkgever.

Voorzeker — en de heer Van Zeeland had het recht dit te beklemtonen in zijn verslag voor de senaatscommissie — hier is geen sprake van structuurhervormingen, de wet heeft ook niets te maken met nationalisatie of medebeheer, maar wat men niet kan wegcijferen is het feit dat zij beide partijen thans verplicht samen aan dezelfde tafel plaats te nemen om problemen te onderzoeken die hen beide aanbelangen. Zo wordt m.i. een psychologische basis gelegd voor verdere ontwikkelingen.

Er is inderdaad niets veranderd noch aan het gezag, noch aan de bevoegdheid om de winsten te verdelen zoals dit alles wordt voorgeschreven door de wet en de statuten, maar daartegenover staat dan toch een besluit als dit van 27.11.50 waarbij de patroon verplicht wordt een reeks mondelinge inlichtingen te verstrekken (om de drie maand) en schriftelijke documenten voor te leggen (om het jaar) en waardoor dus de arbeider in de mogelijkheid zal gesteld worden zich stilaan in te werken in de geest van enkele grote problemen die zich aan de werkgever voordoen.

Daarom ben ik ervan overtuigd dat de ondernemingsraden de kiem kunnen inhouden van een harmonische sociale vooruitgang. Dit alles echter op voorwaarde dat de werkgevers de wet in al haar aspecten eerlijk en volledig toepassen en dat de werknemers resoluut afzien om hun beperkte en persoonlijke eisen in de vergaderingen ter bespreking voor

te leggen om slechts alle aandacht te besteden aan problemen van algemeen belang.

Dit schijnt echter voor het ogenblik nog niet het geval te zijn.

2. Maar indien de wet van groot belang is, dan is zij allesbehalve perfect.

Bij het overschouwen der verschillende uitspraken kan men inderdaad de indruk niet ontgaan dat de wetgever tal van problemen heeft over het hoofd gezien. De wetgevende kamers hebben al hun aandacht geschonken aan de sociaal-ekonomische kant van de nieuwe instelling maar vergeten dat het juridisch kader waarin zij gestoken werd zijn eigen wetten en eisen heeft.

Dit artikel heeft dan ook de bedoeling én een aanvulling te zijn van het artikel in het Rechtskundig Weekblad op 13.9.49 verschenen én een overzicht te geven van de bijzonderste rechtspraak waartoe de wet van 20.9.48 tot heden aanleiding gaf.

Hoofdstuk I.

§ 1. Welke rechtsmacht is bevoegd?

3. De betwistingen die kunnen oprijzen naar aanleiding van de toepassing der wet op de ondernemingsraden worden door art. 24 naar het « arbeidsgerecht » verwezen indien het bijzondere gevallen betreft en voorzover de uitvoeringsbesluiten geen andere bepalingen voorzien. Indien algemene criteria ter sprake komen zijn het de paritaire commissies of de bedrijfsraden die uitspraak zullen doen. In uitvoering hiervan voorzag het besluit van 13.8.49, art. 30, dat de « dienst van verzoening en inspectie » van het Ministerie van Arbeid bevoegd was om: de klachten te ontvangen die tegen de verkiezingen waren gericht. Een nieuw besluit van 11.1.50 kwam echter deze bevoegdheid teniet doen en kende de oplossing van de geschillen nopens de verkiezingen opnieuw toe aan de werkrechtsheraad van het kanton of aan de vrederechter.

In dit verband werd door sommige werkrechtsheraaden vooraf onderzocht of de notie « arbeidsgerecht » die in de wet is opgenomen (artikelen 14, 21, 24) wel overeenstemt met de werkrechtsheraaden zoals wij deze thans in België kennen.

Het antwoord op deze vraag was bevestigend. Want

indien een «arbeidsgerecht» in feite in België niet bestaat en de wetgever mogelijk de bedoeling had een speciale rechtsmacht in het leven te roepen, dan toch wijst een arrest van de werkrechtshoofdraden van Brussel er terecht op dat de woorden «arbeidsgerecht» noodzakelijk moeten doelen op de huidige werkrechtshoofdraden. De wetten moeten immers steeds zo worden uitgelegd dat zij gevolg en betekenis hebben. (W.R. Ber. Brussel, 27.2.1950 — J. Tr. 1950/247 — nota).

§ 2. Wie mag een vordering inleiden.

Bevoegde personen — vakverenigingen — moeten rechtspersoonlijkheid bezitten.

4. Gaat het over de intrekking van het mandaat van een vertegenwoordiger dan is alleen de groep die de candidatuur heeft voorgedragen bevoegd om de zaak voor het arbeidsgerecht aanhangig te maken. (art. 21 der wet § 6).

Betreft het daarentegen andere betwistingen o.a. deze die voortvloeien uit moeilijkheden aangaande de verkiezingen dan moet men, daar de wet zelf deze kwestie ter zijde laat, de algemene principes toepassen.

Wijzen wij er tenslotte op dat art. 30 van het besluit van 13.7.49 (wijziging 11.1.50) als bevoegde personen opgeeft «iedere belanghebbende en elke betrokken organisatie».

5. De bevoegdheid van de patroon die gans ten onrechte was bestreden, werd dan ook door een vonnis van de werkrechtshoofdraden van Kortrijk (21.4.50, T.S.R. 1950/224) door tal van argumenten bekrachtigd. Deze evidentie zal thans wel niemand meer in twijfel trekken.

6. Gans anders is het geval der arbeidersorganisaties. Bij het onderzoeken dezer kwestie mag men eerst en vooral niet uit het oog verliezen dat de werkrechtshoofdraden in 1926 werden in het leven geroepen om geschillen op te lossen tussen patroon en arbeider of bediende *individueel* gezien. Een geding waarin de patroon staat tegen de collectiviteit van zijn werknemers (of althans een groot gedeelte ervan) past hoegenaamd niet in het kader der werkrechtshoofdraden zoals die destijds werden georganiseerd. Men leze de drie eerste art. van de wet van 1926 om daarvan vast overtuigd te zijn.

Als men daarbij nog voegt dat de werkrechtshoofdraden een uitzonderingsrechtbank zijn, en dat de wet daaromtrent dus restrictief moet worden uitgelegd dan komt men logischer wijze tot de conclusie dat de arbeidersorganisaties (buiten het geval uitdrukkelijk bij art. 21 voorzien) niet gerechtigd zijn een eis voor de werkrechtshoofdraden in te stellen.

De verschillende vonnissen die deze vraag moesten onderzoeken gingen echter niet zover. De bijzonderste reden daartoe ligt wel in de vaststelling dat de organisatie der ondernemingsraden zonder de vakverenigingen ondenkbaar is: zo moeten zij alleen lijsten opmaken en voordragen. Het is dan ook rechtmatig hen de nodige middelen te verschaffen om deze prerogatieven voor de bevoegde rechtbank te verdedigen. Artikel 30 van het besluit van 13.8.49 heeft hen dan ook terecht bij de belanghebbende personen gerangschikt die beroep mogen doen op de werkrechtshoofdraden.

7. Deze bedenking neemt echter niet weg dat de vakverenigingen aan alle voorwaarden moeten vol-

doen die aan iedere rechtspersoon zijn gesteld om in rechte te treden.

Aldus moeten zij de *rechtspersoonlijkheid* bezitten: een feitelijke vereniging heeft inderdaad geen eigen rechtsbestaan en kan bijgevolg niet in rechte optreden.

Deze eis wordt dan ook door de meeste vonnissen aan de vakverenigingen gesteld. Slechts een uitzondering wordt daarop toegelaten: namelijk het geval van art. 24 der wet (terugtrekking van het mandaat door de organisatie die de candidatuur heeft voorgedragen) omdat de wetgever zelf de speciale bevoegdheid heeft voorzien.

(Zie W. R. Brussel, 24.1.50, J. Tr. 1950/126 (en T.S.R. 1950/26 en Arbeidsblad 1951/291) — W.R. Gent, 25.4.50, T.S.R. 1950/136 (en Ar. Bl. 1951/295) — W.R. Bergen, 8.8.50, T.S.R. 1950/191 (en Ar. Bl. 1951/298) — W.R. Ber. Brugge, 4.9.50, T.S.R. 1951/12 (en Ar. Bl. 1951/300), vgl. W.R. Luik, 10.3.1950, Ar. Bl. 1950/293 — contra W.R. Roeselare, 15.6.1950, T.S.R. 1950/197.

Dit laatste vonnis houdt voor dat de syndicale organisaties (ook degene die de rechtspersoonlijkheid niet bezitten) wel bevoegd zijn om in rechte op te treden enerzijds omdat het geding ingeleid wordt door een klacht en anderzijds omdat de wetgever hun uitdrukkelijk die bevoegdheid heeft toegekend. Deze zienswijze is onjuist en wordt dan ook door het aangehaalde arrest van Brugge vernietigd.

Hetzelfde arrest tracht echter de klip te omzeilen en begaat daardoor een vergissing. Het verklaart immers de vordering gegrond omdat deze niet ingeleid is door de syndicaten zelf maar persoonlijk door de secretarissen ervan. Deze oplossing is onlogisch want indien de vereniging die geen rechtspersoonlijkheid bezit zelf niet kan optreden is het haar a fortiori onmogelijk dit te doen door een vertegenwoordiger. Deze kunnen anderzijds ook niet in eigen naam handelen vermits zij persoonlijk bij de zaak geen belang hebben.

§. 3. De rechtspleging.

Noodzakelijkheid der voorafgaande oproeping in verzoëning — procedure voor de werkrechtshoofdraden — bevoegde kamer.

8. Zoals men weet eist de wet die de werkrechtshoofdraden instelde de oproeping in verzoëning vóór iedere dagvaarding (art. 55). Ook betreffende de betwistingen aangaande de ondernemingsraden stelde zich dus insgelijks de vraag der voorafgaandelijke verzoëning.

Sommige vonnissen achtten deze procedure overbodig. (Zie W.R. Kortrijk, 21.4.50, Ar. Bl. 1951/295 en W.R. Brugge, 4.9.50, T.S.R. 1951/12 en Ar. Bl. 1951/300).

Andere daarentegen waren de mening toegedaan dat dergelijke oproeping niet mocht weggelaten worden. (Zie W.R. Ber. Brussel, 27.2.50, T.S.R. 1950/51 en J. Tr. 1950/247 — W.R. Bergen, 2.5.50, Ar. Bl. 51/296 — W.R. Mechelen 18.5.51, R. Wbl. 1951/473).

Deze laatste opvatting schijnt mij de enig aanneembare.

Inderdaad: de werkrechtshoofdraden worden georganiseerd door een wet, hun bevoegdheid, hun samenstelling en de procedure die ervoor moet worden gevolgd worden door de wet duidelijk bepaald en omschreven. Er kunnen dus aan gans dit geheel slechts wijzigingen gebracht worden door een *nieuwe wet*. Uitvoeringsbesluiten kunnen hier dus niets aan veranderen. Is dit het geval voor de ondernemingsraden?

Hoegenaamd niet. Artikel 24 der wet van 20.9.48 vergenoegt er zich mee de betwistingen voor de bijzondere gevallen naar het arbeidsrecht te verwijzen en voor de algemene criteria naar de Paritaire Commissies of Bedrijfsraden, behoudens andersluidende bepalingen in de uitvoeringsbesluiten. Geen de minste aanduiding echter aangaande de rechtspleging die daarbij moet worden gevolgd.

En de uitvoeringsbesluiten? Een eerste maal wordt deze kwestie aangeraakt door art. 30 van het besluit van 13.7.49 (naderhand gewijzigd door dit van 11.1.50) over de verkiezingsoperaties zelf en een andere maal door het besluit van 23.11.49 (art. 8) dat de voorwaarden aan geeft om kiezer te zijn. In beide gevallen wordt gans een procedure ingericht die zou moeten nageleefd worden maar alleen het laatste besluit (van 23.11.49) schaft de voorafgaande poging tot verzoening uitdrukkelijk af.

De reden daartoe is dat die betwistingen vóór de verkiezingen, dus binnen een zeer korte tijdspanne, moeten worden opgelost.

Deze afschaffing is m.i. onwettelijk. Maar zelfs in de gevallen geregeld door het besluit van 13.7.49 (11.1.50) en waar een dergelijke bepaling niet te vinden is wordt door de eerst aangehaalde vonnissen de oproeping in verzoening overbodig geacht omdat zij oordelen dat men hier een speciale procedure voorhanden heeft waar de vordering rechtstreeks aanhangig gemaakt wordt door een klacht welke niet moet voorafgegaan worden door een verzoeningspoging die trouwens in de wettekst niet wordt voorzien.

Een dergelijke redenering mag m.i. niet worden gevolgd: want indien het besluit van 23.11.49 het recht niet had een door de wetgever onontbeerlijk geachte procedure zomaar zonder meer af te schaffen mag deze afschaffing a fortiori niet geconcludeerd worden uit de bewoordingen of het stilzwijgen van een besluit (13.7.49) waar deze kwestie niet eens wordt aangeraakt.

Indien het hogergenoemde arrest van de werkrechtshoogerraad van Brugge bijgevolg te verwerpen is dan verdient het arrest van de werkrechtshoogerraad van Brussel (27.22.50, T.S.R. 1950/51) volledige instemming waar het de voorafgaandelijke oproeping in verzoening niet alleen noodzakelijk acht maar tevens van openbare orde verklaart, zodat dit punt van ambtswege dient opgeroepen zelfs in hoger beroep. (zie insgelijks nota onder bovengenoemd arrest in J. Tr. 1950/247).

9. Steeds wat de rechtspleging betreft kan men zich verder nog afvragen of de procedure zoals die voorzien is door het gewijzigd art. 30 van het besluit van 13.7.49 wel wettelijk te noemen is? Waar haalt de uitvoerende macht de bevoegdheid om te beslissen dat de eis zal worden ingeleid door een klacht dan wanneer de wet op de werkrechtshoogerraden (art. 57) uitdrukkelijk voorziet dat de verweerder voor de bevoegde kamer moet opgeroepen worden door een *deurwaardersexploot*.

Artikel 24 der wet van 20.9.48 heeft aan de uitvoerende macht alleen de mogelijkheid gelaten te beslissen of de vorderingen aangaande de ondernemingsraden ja dan niet voor de werkrechtshoogerraden zullen gebracht worden. Zo kon de eerste lezing van art. 30 (besluit 13.7.49) geldig voorschrijven dat de betwistingen betreffende de verkiezingen door een speciale dienst van het Ministerie van Arbeid onderzocht zullen worden. Maar van zodra de uitvoerende macht van mening verandert en het onderzoek dezer moeilijkheden toch toekent aan de werkrechtshoogerraden

is zij gehouden daar de procedure te eerbiedigen zoals die door de wet wordt geregeld.

Aldus zal de vordering moeten ingeleid worden door een *deurwaardersexploot*.

10. Daar de werkrechtshoogerraden door de wet in twee kamers werden ingedeeld: een voor bedienden en een voor arbeiders, en daar anderzijds de verkiezingen voor de ondernemingsraden ook de twee categorieën werknemers aanbelangen stelt zich hier eveneens het probleem der verzending naar een dezer twee kamers, probleem dat noch door de wet noch door de uitvoeringsbesluiten wordt geregeld.

De wetgever is hier zeker ingebreke gebleven door de oplossing van deze kwestie aan het initiatief van de werkrechtshoogerraden zelf over te laten. Deze hebben zo goed en zo kwaad mogelijk naar vaste steunpunten gezocht om de bevoegdheid van de ene kamer boven die van de andere te verkiezen. Zo oordelen de werkrechtshoogerraden van Luik (vonnis 10.3.50, Ar. Bl. 1951/293) en Aalst (15.4.50, Ar. Bl. 1951/294) — (zie ook Kortrijk, 31.3.50, Ar. Bl. 1951/547) dat de zaak naar de bedienden- of werkliedenkamer moet gezonden worden naar gelang het de verkiezing aanbelangt van de eerste of van de tweede categorie werknemers. Het feit dat de organisatie die het proces inleidt, werknemers van beide categorieën telt heeft in de opvatting van de werkrechtshoogers van Roeselare geen belang: de categorie der kandidaten wier verkiezing ter sprake komt bepaalt de bevoegdheid. (Roeselare, 25.5.51, Ar. Bl. 1951/551).

11. Indien, bij gebrek aan wetgevende tussenkomst, de hoger aangehaalde opinie zich normaal aanwijst, dan komt echter onmiddellijk een nieuwe moeilijkheid opdagen daar waar het niet gaat over een aangelegenheid die eerder de ene categorie dan de andere aanbelangt doch waar een organisatie met leden van beide categorieën een principiële kwestie opwerpt: bv. of een onderneming die een afzonderlijke ondernemingsraad opricht per afdeling er eigenlijk niet toe verplicht is een enkele raad voor het ganse bedrijf in het leven te roepen.

Wanneer de Werkrechtshoogerraad van Brussel (zie Brussel, 24.1.50 J. Tr. 1950/126 en T.S.R. 1950/25) de bevoegdheid van de gemengde kamer voor een dergelijke zaak heeft aangenomen dan werd deze een maand nadien in beroep verworpen. (zie Brussel, 27.11.50 T.S.R. 1950/52).

De bedenkingen van het Hof volgen nauwkeurig de tekst van de organieke wet van 9.7.26. Artikel 42 en 65 ervan beschrijven immers beperkend welke vorderingen bij de speciale kamer kunnen aanhangig gemaakt worden. Deze bevoegdheid kan alleen door een wet worden uitgebreid (zoals dit o.a. het geval was met de wet op de ouderdomspensioenen). Moeilijkheden waarvan hier sprake kunnen dus niet aan het oordeel van die kamer worden onderworpen vermits dit door geen enkele wettelijke bepaling wordt voorzien.

Een tussenkomst van de wetgever is dan ook noodzakelijk ten einde hier een vaste en ondubbelzinnige procedure in te richten.

Hoofdstuk II.

§ 1. *Wie moet op de kiezerslijsten staan — gevolg van het ontbreken van sommige namen.*

12. Om aan de verkiezingen voor de ondernemingsraden deel te nemen moet men, luidens art. 3 van een

uitvoeringsbesluit van 13.7.49 een reeks voorwaarden vervullen waarvan de ene de nationaliteit, de andere de leeftijd (18 j.) betreffen. Daarnaast zijn echter nog vereisten die wijzen op een zekere stabiliteit in het beroep en kennis van het bedrijf: het is immers niet alleen nodig deel uit te maken van het personeel der onderneming op de dag der verkiezingen, men moet gedurende drie maand te werk gesteld zijn in het bedrijf zelf en een jaar in de bedrijfstak.

Deze laatste vereiste is geen ijdele wens maar moet ernstig worden opgevat: ook bevestigt de werkrechtersraad van Antwerpen dat de tewerkstelling effectief, werkelijk en vast moet zijn. (W.R. Antwerpen 9.11.50; Ar. Bl. 1951/291). Het is niet omdat men nog op de personeelslijsten voorkomt dat men nog deel uitmaakt van het personeel. Een bediende, nog steeds ingeschreven maar met onbepaald en onbetaald verlof, heeft geen kiesrecht (zelfde vonnis van Antwerpen). Afwezigheid om syndicale redenen wordt door de ene niet (W.R. Verviers, 7.11.50, Ar. Bl. 1951/292) door de andere wel (W.R. Charleroi, 14.11.1950, Ar. Bl. 1951/292) aanzien als onverenigbaar met de vereiste voorwaarden van tewerkstelling in de onderneming.

Wij menen dit laatste vonnis te mogen bijtreden daar het niet te betwijfelen valt dat de wetgever alleen deze werknemers als kiezers heeft aanzien die verondersteld worden enigszins bedreven te zijn in het vak en werkelijk aan de arbeid zijn. Het is dan ook duidelijk dat de naam van een werknemer wiens kontrakt reeds 20 jaar geschorst is niet op de kiezerslijsten zal moeten ingeschreven worden (W.R. Luik, 8.2.50, Ar. Bl. 1951/292).

13. Het kan echter gebeuren dat om een of andere reden een werknemer niet op de kiezerslijsten voorkomt. Vervult hij evenwel de voorwaarden daartoe dan kan de voorzitter hem ter stemming toelaten. (Zie W.R. Ber. Luik, 17.6.1950, J. Tr. 1950/578, en Ar. Bl. 1951/229). Dit in overeenstemming met art. 16 van het besluit van 13.7.49.

Het ander deel van hetzelfde arrest van Luik kan echter slechts onder voorbehoud aanvaard worden: want indien het waar is dat de wetgever verplicht is de werknemers die de vereiste voorwaarden vervullen op de kiezerslijsten in te schrijven dan rechtvaardigt het verzuim ervan niet noodzakelijk de nietigverklaring der verkiezing. Het besluit van 23.9.49 voorziet immers in art. 3 en volgende een uitgebreide procedure die aan iedereen toelaat na te gaan of hij werkelijk op de kiezerslijsten voorkomt. Indien dit niet het geval is werd een spoedprocedure uitgedacht om daaraan te verhelpen. Naderhand zijn daaromtrent geen klachten meer mogelijk: art. 10 verklaart het zelfs uitdrukkelijk: « de kiezerslijsten worden definitief gesloten zes dagen vóór de datum die voor de verkiezingen is vastgesteld. Zij mogen de voorlopige lijsten wijzigen betreffende punten waaromtrent klachten werden ingediend... ».

Het enige geval waarin m.i. de verkiezing om die redenen nog kan aangevallen worden zou bestaan wanneer naderhand frauduleuze praktijken vanwege een der partijen zouden aan het licht komen. Maar dan nog moet de werkrechtersraad omzichtig te werk gaan en slechts dan tot de nietigverklaring besluiten, wanneer bewezen is dat de gewraakte handelwijze een invloed heeft kunnen hebben op de uitslag der verkiezing. Het ware immers volslagen nutteloos een ganse verkiezing te doen herbeginnen daar waar enkele stemmen aan de uitslag niets kunnen wijzigen.

14. Dezelfde opmerking dient gemaakt indien het ondernemingshoofd wel de kiezerslijsten volledig in orde heeft opgesteld, maar naderhand verzuimd heeft enkele werknemers ter stemming op te roepen. Ook hier zal m.i. de stemming slechts teniet gedaan worden indien dit verzuim een invloed heeft kunnen hebben op de uitslag zelve. (Zie insgelijks Antwerpen, 27.3.1950, Ar. Bl. 1951/294: daar had de werkgever verzuimd een ganse categorie op te roepen.)

§ 2. *Candidaten — moeten de vereiste voorwaarden vervullen — candidatuur moet tijdig ingediend.*

15. Indien de voorwaarden om kiezer te zijn door een K.B. werden vastgesteld dan staan de vereisten om geldig candidaat te worden in de wet zelve geschreven (art. 19). Ze zijn enigszins strenger want naast een hogere leeftijdsgrens (25 j.) wordt tevens een langere dienstdienst voorzien (3 j. in de bedrijfstak, 6 m. in de onderneming). Het besluit van 13.7.49 (art. 4 al. 2) voegt er nog aan toe dat de kandidaten werklieden en bedienden onderscheidenlijk moeten behoren tot de categorie voor welke stemmen ze worden voorgedragen. Indien een candidaat al deze voorwaarden niet vervult kan hij onmogelijk geldig verkozen worden. (W.R. Kortrijk, 21.4.50, T.S.R. 1950/224, Ar. Bl. 1951/295).

Daarnaast mag men de essentiële voorwaarde niet vergeten dat namelijk om de werknemers te kunnen vertegenwoordigen men noodzakelijk zelf stemgerechtigd werknemer moet zijn. Zo weigert een vonnis van Brugge de candidatuur van een ingenieur die een leidende functie bekleedde (zie trouwens art. 14 der wet) — W.R. Brugge, 13.2.1950, Ar. Bl. 1951/292. Zie ook vonnis Charleroi, 10.7.1951, Ar. Bl. 1951, n° 11.

16. In uitvoering van art. 20 laatste al. der wet regelen art. 3 tot 8 van het besluit van 13.7.49 meer in het bijzonder de manier waarop de candidaturen moeten worden ingediend. Zo worden de lijsten opgemaakt door erkende vakverenigingen die ze voor een welbepaalde datum aan de werkgevers moeten mededelen, waaruit volgt dat candidaturen die te laat worden ingestuurd onontvankelijk zijn en dus door het ondernemingshoofd kunnen geweigerd worden. (Zie gelijkluidend vonnis, W.A. Aalst, 18.3.50, Ar. Bl. 1951/293).

Indien er anderzijds op de lijsten kandidaten voorkomen die vereiste voorwaarden niet vervullen dan bezit de patroon het recht niet om deze eigenmachtig te weren: alleen de arbeiders kunnen dienaangaande alle opmerkingen maken, deze worden dan door de patroon aan de bevoegde vakvereniging doorgestuurd die zelf oordeelt welk gevolg eraan moet gegeven worden. (W.R. Ber. Brugge, 4.9.50, Ar. Bl. 1951/300, T.S.R. 1951/12). Gaat deze daar niet op in dan staan de andere vakverenigingen of de patroon machteloos, slechts na de stemming zullen zij de verkiezing kunnen aanvallen en het mandaat van de ten onrechte verkozen candidaat kunnen doen intrekken. (Zie W.R. Kortrijk, 21.4.50, Ar. Bl. 1951/295, W.R. Antwerpen, 24.7.1950, Ar. Bl. 1951/297, W.R. Roeselare, 15.6.1950, T.S.R. 1950/197).

§ 3. *Principe van het enkel kiescollege — stemming per brief verboden — moeilijkheden betreffende de aanduiding der effectieve en plaatsvervangende mandatarissen.*

17. Uit art. 20 der wet blijkt dat in principe slechts een kiescollege is voorzien, d.w.z. dat kandidaten van

beide categoriën (arbeiders en bedienden) door beide categoriën samen worden verkozen. Er worden evenwel afzonderlijke kiescolleges ingericht indien een onderneming met meerderheid werknemers van een categorie tevens meer dan 50 werknemers der andere categorie telt (art. 20 al. 8). In dit geval dus zullen de arbeidersvertegenwoordigers alleen door arbeiders, en de vertegenwoordigers der bedienden alleen door bedienden worden aangeduid. Tegen de zienswijze van gezamenlijke verkiezing komt nu een vonnis van Luik op, omdat, oordeelt de raad, indien er een kiescollege is er twee kieslichamen moeten zijn. (Zie W.R. Luik, 31.3.50, J. Tr. 1950/481 en T.S.R. 1950/173).

Ten onrechte naar onze mening. Ongetwijfeld zal door deze mengeling de beslissing in feite in handen liggen van de talrijkste categorie. Maar hoe ongewenst dit ook voorkome de tekst van de wet laat geen andere uitleg toe. (Zie verslag van de heer Van Zeeland en art. 17 al. 2 van het besluit van 13.7.49. Hier staat o.a. vermeld dat iedere werknemer twee stembriefjes krijgt wanneer er slechts één kiescollege bestaat.) (Zie insgelijks advies van de Raad van State, d.d. 3.6.49, 5e Kamer: advies dat zeer terecht wijst op de tegenstrijdigheid die bestaat tussen art. 20 al. 8 en 9 en art. 21 al. 4 maar dat geen twijfel openlaat nopens het feit dat bij enkel kiescollege de vertegenwoordigers van beide categoriën door de werknemers der twee categoriën samen worden aangeduid.)

18. De vraag werd aan de rechtbank van Luik gesteld (zie Luik W.R. 10.3.50, Ar. Bl. 1951/293) of een stemming per briefwisseling toegelaten is. Daarop werd m.i. met reden ontkennend geantwoord. De nauwkeurige beschrijving die het besluit van 13.7.49 van de verkiezingsverrichtingen geeft houdt noodzakelijk de persoonlijke aanwezigheid in van de kiezer in het verkiezingslokaal.

19. Moeilijkheden aangaande de waarde die aan fracties van stemmen moet worden toegekend, of die zich voordeden bij de aanduiding der effectieve plaatsvervangende vertegenwoordigers werden de ene aan de werkrechtsheraad van Verviers onderworpen (vonnis dd. 28.4.50, Ar. Bl. 1951/295) de andere aan deze van Bergen, Waver, Brussel en Charleroi voorgelegd. Het betrof daarbij een ingewikkeld geval van staking van stemmen. (W.R. Bergen, 16.5.50, Ar. Bl. 1951/296 en W.R. Bergen, 10.7.1950, Ar. Bl. 1951/299) en verder de verdeling der plaatsvervangende mandaten. (W.R. Waver, 20.5.1950, Ar. Bl. 1951/297; W.R. Charleroi, 14.7.50, Ar. Bl. 1951/297; W.R. Brussel, 2.5.50, T.S.R. 1950/193 en W.R. Charleroi, 3.10.50, Ar. Bl. 1951/298).

Hoofdstuk III.

20. Ten einde de verkozen afgevaardigden in staat te stellen hun taak in volle onafhankelijkheid uit te oefenen heeft de wetgever het nodig geoordeeld hen op speciale manier te beschermen. Daarom kunnen zij slechts worden afgedankt om ernstige redenen die de wegzending op staande voet rechtvaardigen. Van haar kant moet de vakvereniging die het arbeidsgerecht om intrekking van het mandaat verzoekt haar eis insgelijks staven op « ernstige redenen » (art. 21 al. 5 en 6).

21. Deze bepalingen zijn van uitzonderlijk belang en verdienen enkele speciale opmerkingen. Zo kan men eerst vast stellen dat hier slechts sprake was van verkozenen, en niet van kandidaten.

Verder is het duidelijk dat deze voorschriften die

in feite de onafstelbaarheid van enkele personen in het kader der onderneming verzekerden op verschillende wijze zouden gecommanteerd worden. Aldus gaven de patroonsfederaties aan deze beschermingsmaatregelen, een individuele en bijgevolg beperkende uitleg. Zij waren van mening dat indien de verkozenen inderdaad individueel niet konden worden afgedankt (tenware dan om ernstige redenen) zij echter wel het slachtoffer konden zijn van een collectieve maatregel door de patroon tegenover gans zijn personeel getroffen ingevolge economische of technische omstandigheden. Indien dus gans het personeel, gans een afdeling, of een welbepaalde groep (bijv. alle wevers, alle timmerlieden...) werden afgedankt dan zou de afgevaardigde evengoed zijn plaats verliezen als de andere werklieden.

Tenslotte dient nog opgemerkt dat de eerste lezing van art. 21 niets voorzag aangaande eventuele terugindienstneming, schadevergoeding, enz... voor het geval de afdanking ten onrechte geschiedde.

22. De gewijzigde tekst van art. 21 tracht deze bezwaren te verhelpen. (wet van 18.3.1950).

Eerst en vooral wordt de bescherming ook tot de kandidaten uitgebreid: die in dezelfde voorwaarden als de verkozenen onafstelbaar worden van 15 dagen voor de dag waarop de verkiezingen worden aangekondigd tot twee jaar na de aanplakking van de uitslag. (Er schijnt thans bij sommige parlementsleden een tendens te bestaan om deze alleszins ernstige bescherming, nog te verlengen).

Maar ook de afdanking om economische oorzaken wordt thans geregeld (art. 21 § 1 al. 5). Beweegredenen van die aard zullen nu door de patroon slechts kunnen ingeroepen worden indien deze *voorafgaandelijk* door de bevoegde paritaire commissie worden erkend. Zoals hij door de wetgever werd opgesteld dreigt deze laatste maatregel echter nieuwe moeilijkheden in het leven te roepen, daar de paritaire commissies steeds bij eenparigheid van stemmen beslissen. Het gevaar is dan ook niet denkbeeldig dat zelfs de meest gegronde redenen kans hebben steeds op het veto van een of ander lid te stuiten. Daarom heeft, luidens het verslag van de heer senator Van Buggenhout, de Minister uitdrukkelijk verklaard dat bij gebrek aan akkoord in de schoot der paritaire commissies dit geschil eveneens aan de werkrechtsheraad mocht onderworpen worden. Een dergelijke verklaring is m.i. echter verkeerd. De werkrechtsheraaden werden immers opgericht om geschillen tussen patroon en werknemer op te lossen en niet om adviezen te geven over een louter feitelijke toestand. Om de aldus wettelijk vastgestelde bevoegdheid uit te breiden ware een speciale wet onontbeerlijk en is een verklaring van een minister onvoldoende. Parlementaire debatten zijn er om de geest van de wet te verduidelijken en niet om er nieuwe elementen aan toe te voegen.

Tenslotte houdt de gewijzigde tekst van art. 21 (§ 5) een reeks aanvullingen in met het doel ten onrechte afgedankte arbeiders terug op te nemen, of hen een passende vergoeding te doen toekennen. Het initiatief moet daartoe uitgaan van de benadeelde arbeider zelf. Er moet tevens op gewezen worden dat de wetgever geen speciale vormvereisten heeft voorzien voor de afdanking om ernstige redenen. Het zal hier dus volstaan — maar het is tevens onontbeerlijk — dat de algemeen geldende vereisten zouden in acht genomen worden aldus o.a. de verplichting bij het verbreken van een bediendencontract de redenen bij aangetekend schrijven binnen de drie dagen te betekenen.

23. Tot nu toe gaf deze kwestie geen aanleiding tot een uitgebreide rechtspraak. De enkele vonnissen die op dergelijke afdankingen betrekking hebben beginnen met te onderlijnen dat de wettelijke bescherming slechts kan verleend worden indien de candidatuur zelve geldig is en voldoet aan alle voorwaarden door de wet vereist. (R. Charleroi, 13.2.1950 — Ar. Bl. 1951/298, werkmán die nog geen drie jaar in de bedrijfstak was tewerkgesteld). Eveneens wordt de wettelijke bescherming geweigerd aan arbeiders wier naam voorkomt op een lijst die laattijdig werd ingediend (W.R. Antwerpen, 1.10.51. — Ar. Bl. 1951, n° 11).

Besluit

Het besluit van dit alles kan kort zijn. Zoals uit deze bijdrage wel blijkt tast men nog in het onduidelijke aangaande verschillende problemen: wettelijk

statuut der arbeidersverenigingen, voorafgaandelijke oproeping in verzoening, aanduiding der bevoegde kamer, enz..., zodat eerst en vooral beroep moet worden gedaan op parlementaire tussenkomst. Het ware te hopen dat de punten die tot nog toe aanleiding gaven tot betwisting wettelijk konden geregeld worden vóór de ondernemingsraden in de talrijke kleinere en middelmatige bedrijven moeten worden opgericht.

Maar vergeten wij bij dat alles niet het belang van de sociale kant van dit experiment! Wil het met succes bekroond worden dan moet de opvatting van eenieder — hoe uiteenlopend ook — beheerst worden door de vaste wil alle private bekommernissen ter zijde te laten om slechts de sociale vooruitgang en de voor-
spoed van het bedrijf te dienen.

J. STEYAERT,

Advocaat bij het Hof te Gent.

RECHTSPRAAK

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 14 Januari 1952.

Voorzitter: M. Vranckx (verslaggever).

Raadsheren: MM. Mast en Buch.

Nietigverklaring. — Schending der wet. — Oorlogsschade private goederen. — Volledige herstelvergoeding politieke gevangenen. — Artikel 11, wet van 1 October 1947. — Begrip politiek gevangene. — Zelfde begrip als bedoeld in de wet van 26 Februari 1947. — Bindend karakter van de beslissingen der aanvaardingscommissies.

Voor de toepassing van artikel 11 der wet van 1 October 1947, worden slechts als politieke gevangenen beschouwd, degenen die door de wet van 26 Februari 1947 tot regeling van het statuut der politieke gevangenen als zodanig worden erkend.

De Commissie van Beroep voor oorlogsschade aan private goederen is gebonden door de beslissingen van de Aanvaardingscommissies voor politieke gevangenen, wat betreft de vraag of een geteisterde al of niet als politieke gevangene kan worden beschouwd.

De beslissing van de Commissie van Beroep die het bindend karakter van deze beslissing der Aanvaardingscommissie miskent wordt wegens schending der wet vernietigd.

Belgische Staat (Minister van Wederopbouw)
t/ Vrancken.

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift dd. 25 October 1950;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 7 September 1950 van de Commissie van Beroep voor oorlogsschade te Gent, waarbij de beslissing van de provinciale directeur voor oorlogsschade te Gent vernietigd wordt;

Overwegende dat niet wordt betwist dat Vrancken Felix, wegens zijn vaderlandslievende bedrijvigheid, te Gent werd aangehouden op 18 Augustus 1944 en

opgesloten werd te Leopoldsburch tot 6 September 1944; dat hem bij zijn aanhouding verscheidene voorwerpen en een som geld voor een gezamenlijke waarde van 6.075,55 frank werden afgenomen;

Overwegende dat, bij de bestreden beslissing, de Commissie van Beroep aan belanghebbende de vergoeding heeft toegekend op basis van artikel 11 van de wet van 1 October 1947, luidens hetwelk de materiële schade, die het gevolg is van inhechtenisneming of opsluiting van politieke gevangenen of van krijgsgevangenen, aanleiding geeft tot volledig herstel, zonder dat er rekening gehouden wordt met de vrijstelling noch met het abatement bepaald bij artikel 8 dezer wet;

Overwegende dat de verzoekende partij inroept dat de bestreden beslissing de bepaling van boven vermeld artikel 11 heeft geschonden, daar de Aanvaardingscommissie van Beroep voor de politieke gevangenen en hun rechthebbenden te Brussel op 17 October 1949 besliste dat de betrokkene geen recht heeft op de titel van politieke gevangene en dat hij geen recht heeft op de hoedanigheid van begunstigde van het statuut;

Overwegende dat de tegenpartij laat gelden dat boven vermeld artikel 11 geen gewag maakt van de wet van 26 Februari 1947 houdende vaststelling van het statuut der politieke gevangenen en deze wet geen invloed heeft op de draagwijdte van artikel 11 van de wet van 1 October 1947;

Overwegende dat uit de voorbereidende werken van de wet van 1 October 1947 afdoende blijkt dat de hoedanigheid van politiek gevangene moet worden uitgelegd in de zin bedoeld bij de wet van 26 Februari 1947 houdende vaststelling van het statuut der politieke gevangenen; dat, luidens het verslag uitgebracht uit naam van de Commissie van Wederopbouw van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, « slechts als politieke gevangenen worden beschouwd degenen die door de wet tot regeling van het statuut der politieke gevangenen als zodanig worden bepaald »;

Overwegende dat artikel 32 van de wet van 31 Maart 1949 tot wijziging van de artikelen 11 en 34 van de wet van 26 Februari 1947, houdende regeling van het statuut der politieke gevangenen en hun rechthebbenden, en tot verklaring van artikel 8, § 4, van bedoelde wet, bepaalt dat bij ministerieel besluit aanvaardingscommissies zullen worden opgericht, belast

met het bestaan na te gaan van de voorwaarden vereist voor de toekenning van de titel van « politiek gevangene »; dat de Commissie van Beroep ook deze bepaling heeft geschonden wanneer zij haar beslissing onder meer motiveert door voor te houden dat de betrokkene als politiek gevangene dient te worden beschouwd en « de commissie van beroep door de beslissing van de Aanvaardingscommissie voor politieke gevangenen niet is gebonden »;

Overwegende dat derhalve de bestreden beslissing de bepalingen heeft geschonden van artikel 11 van de wet van 1 October 1947 en van artikel 32 van de wet van 31 Maart 1949.

Besluit :

Artikel 1. De beslissing dd. 7 September 1950 van de Commissie van Beroep voor oorlogsschade te Gent is vernietigd.

Artikel 2. Dit arrest zal overgeschreven worden op de registers van boven vermelde Commissie van beroep en melding van dit arrest zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 3. De zaak wordt verzonden naar de Commissie van beroep voor oorlogsschade te Brussel.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 30 Januari 1952.

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadsheren : M.M. Schuermans en Hallemans.

Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Huwelijk. — In het buitenland voltrokken. — Nietigverklaring wegens clandestiniteit. — Toepasselijkheid van artikel 201 B.W., daar de wetsontduiking in casu niet onverenigbaar is met de voor het bestaan van het putatief huwelijk vereiste goede trouw.

Uit de omstandigheden der zaak blijkt, dat het huwelijk in het buitenland voltrokken werd met het enig doel de wettelijke bepalingen i.v.m. de bij de artikelen 167 en 170bis B.W. voorgeschreven bekendmakingen en het bij art. 152 B.W. voorziene recht van de ouders om tegen de voltrekking van het huwelijk op te komen, te ontduiken. Een dergelijk huwelijk is wegens clandestiniteit nietig. Niet vereist is, dat de ontdoken wetsbepaling of het ontdoken wettelijk beletsel als zodanig ook een grond tot nietigheid zou opleveren.

Hogerbedoelde wetsontduiking, die wegens clandestiniteit de nietigheid van het huwelijk ten gevolge heeft, is in casu echter niet onverenigbaar met de voor het bestaan van een putatief huwelijk vereiste goede trouw.

H. J. t/ C. H. en A. H.

Gezien de akte van beroep d.d. 5 Juni 1951 tegen het vonnis op 5 Maart 1951 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven;

Overwegende dat het beroep ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de door beroepenen ingestelde vordering strekt tot het door beroepers aangegaan huwelijk nietig te horen verklaren wegens clandestiniteit; dat de eerste rechter op deze eis is ingegaan;

Overwegende dat uit het onderzoek van de zaak klaar blijkt dat de enige reden van het aangaan in Engeland van het litigieuze huwelijk het ontduiken geweest is van de door de Belgische wet voorgeschreven formaliteiten en het ontkomen aan het verzet van beroepenen tegen bedoeld huwelijk;

Overwegende dat dit laatste gesloten werd zonder naleving van de door de artikelen 167 en 170bis (artikel 14 der wet van 12 Juli 1931) voorgeschreven afkondigingen, die ter zake van toepassing waren (zie in deze zin De Page, bd. I, 2° dr., blz. 740, n° 694A); dat het op 22 Juli 1950 in de vreemde gesloten werd, zonder op de uitspraak te wachten van de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, voor dewelke beroepers op 14 Juli 1950 waren gedaagd om over het verzet tegen hun huwelijk te horen vonnissen, zulks als gevolg op een op 31 Mei door de eerste beroepene betekende eerbiedige akte; dat beroepers nalieten de Belgische Consul te Birmingham te raadplegen, zoals het hun door de ambtenaar van de burgerlijke stand werd aangeraden;

Overwegende dat beroepers vruchteloos opwerpen dat beroepenen toch het huwelijk in het buitenland niet hadden kunnen verhinderen; dat de clandestiniteit, om te gelden als oorzaak tot nietigheid, invloed moet gehad hebben op de mogelijkheid het huwelijk aan te gaan; dat de nietigheid slechts dient uitgesproken te worden, wanneer zulks volstrekt noodzakelijk is en ter zake immers een nieuw huwelijk dadelijk zou kunnen aangegaan worden, wijl het verzet van beroepenen als ongegrond voorkomt;

Overwegende dat hogeraangehaalde feitelijke omstandigheden aantonen dat het huwelijk in Engeland gesloten werd met het enig doel de ter zake toepasselijke bepalingen van de Belgische wetgeving in zake afkondigingen en verzet tegen het huwelijk te ontduiken; dat een in dergelijke voorwaarden aangegaan huwelijk, wegens heimelijkheid nietig is; dat niet vereist wordt dat, de ontdoken wetsbepalingen of het ontdoken wettelijk beletsel op zich zelf, afgezien van de clandestiniteit, een oorzaak van nietigheid zou uitmaken (zie De Page, bd. I, 2° dr., n° 695, blz. 742);

Overwegende dat het geding betreffende het verzet tegen het huwelijk als gevolg op een eerbiedige akte, thans, in een afzonderlijke rechtspleging, voor het Hof hangende is, en slechts na uitspraak daarover zal kunnen uitgemaakt worden of een nieuw huwelijk tussen partijen kan gesloten worden;

Overwegende dat beroepers, zeer subsidiair en voor de eerste maal in hoger beroep vragen om te mogen genieten van het voordeel van artikel 201 van het Burgerlijk Wetboek betreffende het vermeend huwelijk; dat zij inderdaad beweren zich te goeder trouw te hebben vergist betreffende de geldigheid van het door hen in Engeland aangegaan huwelijk;

Overwegende dat bovenvermelde wetsontduiking, die een grond tot nietigheid wegens heimelijkheid uitmaakt, nochtans niet noodzakelijkerwijze met de goede trouw, waarop het vermeend huwelijk steunt, onverenigbaar is (zie Planiol, Ripert en Rouast : *Traité de Droit Civil français*, bd. II, blz. 249, nota 3); dat men in tegenwoordige zaak kan aannemen dat partijen de mening konden zijn toegedaan een geldig huwelijk aan te gaan, niettegenstaande de begane wetsontduiking; dat zulks o.m. uit de omstandigheid blijkt dat zij, zes dagen na de voltrekking van het huwelijk, tot de overschrijving ervan in de registers van de burgerlijke stand te K... lieten overgaan;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gezien artikel 34 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Rechtsdoende op tegenspraak,

Gehoord de heer advocaat-generaal Mahaux in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven,

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ongegrond in zoverre het strekt om het op 22 Juli 1950 aangegaan huwelijk geldig te horen verklaren.

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis in zoverre het voor recht verklaart dat het huwelijk door J. L. E. H., ongehuwd, vertegenwoordiger, verblijvende te B., en L. M. F. V., oud 21 jaar, ongehuwd, machien-schrijfster, verblijvende te B., op 22 Juli 1950 te Birmingham in Engeland aangegaan en overgeschreven in het register der akten van huwelijk der gemeente K. van het jaar 1950 onder n° 36, nietig is wegens clandestiniteit van de dag af dat het aangegaan werd en beroepers veroordeelt tot de kosten; verklaart het hoger beroep gegrond in zoverre het tot toepassing strekt van artikel 201 van het Burgerlijk Wetboek; zegt dienvolgens voor recht dat het nietig verklaard huwelijk niettemin de burgerlijke gevolgen teweeg brengt ten aanzien zowel van de echtgenoten als van het kind; beveelt dat het beschik-kend gedeelte van tegenwoordig arrest, overeenkom-stig de bepalingen van artikel 8 van de wet van 21 Mei 1951, zal overgeschreven worden in de lopende registers van de burgerlijke stand te K. of elders, waar de huwelijksakte van 22 Juli 1950 zou over-geschreven worden; zegt dat randmelding ervan zal gedaan worden op de overgeschreven huwelijksakte van 22 Juli 1950. Veroordeelt beroepers in de kosten van het beroep.

NOOT: Het vonnis a quo verscheen in het R. W. 1950-1951, 1718.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e kamer. — 9 Januari 1952.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: M.M. Louveaux en Carnewal.

O.M.: M. Dumon, subst. Procureur-generaal.

Belastingen op de inkomsten. — Cessie van een apotheek. — Vereisten voor de belastbaarheid der meerwaarde. — Op de administratie rustende bewijslast.

De ter gelegenheid van de cessie van een handelszaak en ten aanzien van de daarin aanwezige activa vast-gestelde winst, maakt slechts dan een in hoofde van de cedent belastbaar bedrijfsinkomen uit, wanneer deze winst het resultaat is, niet van de afstand zelve, maar van een vóór de cessie ontwikkelde bedrijfs-activiteit, waarop nog geen belastingen werden ge-heven.

Om belastbaar te zijn moet de meerwaarde tij-dens de exploitatie, ofwel verwezenlijkt ofwel ge-boekt zijn geworden. Indien zulks door de belasting-plichtige ontkend wordt rust de bewijslast daarvan op de administratie.

De Meulenaere en cs. t./Bestuurder der Belastingen te Gent.

Overwegende dat requetranten aan het beheer het

recht ontzeggen de door hun echtgenoot en vader in 1943 bekomen prijs voor de overname van zijn apo-theek, te belasten in de gewone belastingen en in de tijdelijke belasting op de uitzonderlijke winsten, daar naar hun mening de bekomen prijs een « gavings-prijs » is ;

Overwegende dat het beheer in zijn besluiten voor het Hof stelt, dat het verschil tussen de realisatie-waarde van een bedrijfselement en zijn boekwaarde (na eventuele herschatting) een meerwaarde uitmaakt, welke krachtens art. 27 § 1 al. 1 van de samenge-schakelde wetten aan de bedrijfsbelasting moet onder-worpen worden en er uit afleidt dat het aan reques-tranten behoort het bewijs te leveren, dat bedoelde meerwaarde het gevolg zou zijn, niet van de objec-tieve waarde van de afgestane goederen maar van toevallige omstandigheden zoals b.v. een gelegenheids-waarde bij de koper ;

Overwegende dat de directeur nochtans in de be-streden beslissing zelf aanvoert, in overeenstemming met een gevestigde rechtspraak, dat de winst vastge-steld ter gelegenheid van de cessie van een in een handelsbedrijf gestoken activa slechts een bedrijfsin-komen uitmaakt, belastbaar in hoofde van de cedent, zo zij « niet een opbrengst van de cessie zelf is maar een winst voortvloeiende uit de bedrijfsactiviteit ont-wikkeld door de cedent, voor de cessie, en die tot dan toe aan de belasting ontsnapt was » ; dat de meer-waarde inderdaad, om belastbaar te zijn, gedurende de uitbating hetzij verwezenlijkt hetzij in de rekeningen uitgedrukt moet zijn ;

Overwegende dat voornoemde omstandigheid der-halve een voorwaarde is voor de belastbaarheid van de cessieprijs en dat bij ontkenning dienaangaande van de schatplichtige, het aan het beheer behoort het bewijs te leveren dat die voorwaarde vervuld is ;

Overwegende dat de directeur zich te dien opzichte voornamelijk steunt op een verklaring afgelegd door wijlen de apotheker, waaruit blijkt dat de cessieprijs voor de helft betaald werd wegens de afgestane cliën-ten en voor de helft wegens het overgenomen mate-riël en mobilair ;

Overwegende dat die verklaring echter bekomen werd na herhaald aandringen van de inspecteur en met de werkelijkheid niet overeenstemt ;

Dat de akte van afstand immers geen onderscheid maakt en een globale prijs bedingt voor cliënteel en uitrusting; dat op een eerste vraag van de inspecteur omtrent de bestanddelen van de cessieprijs, belangheb-bende op 4 November 1947 antwoordde dat het hem niet mogelijk was aan die vraag te voldoen; dat de cijfers op 24 April 1948 door de schatplichtige opge-given na een nieuw aandringen van de inspecteur klaarblijkelijk niet op de verhandelingen tussen de afstandnemer en afstanddoener steunen, vermits de schatplichtige aan de inspecteur bekende « dat van een indeling van de cessie-prijs geen sprake was ge-weest » ;

Overwegende dat de cessie gebeurde ingevolge een tussenkomst van de Hoofdinspecteur van het Ministe-rie van Volksgezondheid daar « gezien de gezondheids-toestand en de grote ouderdom van de titularis (76 jaar) deze officier niet voldeed aan de eisen van de wet » ;

Dat de directoriale beslissing overigens de nadruk legt op het feit dat de exploitatie van reclamant zeer verouderd was en dat de bedrijfsuitrusting hoogstens kon worden aangezien als zijnde voor een bedrag van 35.394 fr. begrepen in de overnameprijs van 265.000 fr. ;

Overwegende dat het aan de administratie behoort het bewijs te leveren hetzij door vermoedens hetzij

door tekenen en indicieën dat het verschil tussen voornoemde bedragen, winsten zijn die verwezenlijkt werden tijdens de uitbating;

Overwegende dat het beheer dergelijk bewijs niet voorlegt terwijl integendeel de door de administratie in 1936, 1937 en 1938 aanvaarde bedrijfsinkomsten (27.900 fr.) op een zeer geringe activiteit wijzen; dat anderzijds rekening dient gehouden te worden met de tijdens de bezetting bestaande wetgeving die de vrijheid van installatie van de jonge apothekers onderworpen had aan een machtiging van het Ministerie voor Volksgezondheid (art. 1, Besluit 6 November 1942); dat ingevolge die reglementering de aan te nemen apotheken druk opgezocht werden en een meerwaarde hebben verkregen, die vreemd was aan de uitbating en haar oorzaak vond in de door die reglementering vereiste machtiging; dat het dus wel gaat over een « gavingsprijs » door de cessie zelf bekomen;

Overwegende dat vermits de cessie-prijs geen bedrijfsinkomen uitmaakt deze ook niet onder toepassing valt van het art. 1 van de wet van 10 Januari 1940, waarbij een tijdelijke belasting op de uitzonderlijke winsten werd ingevoerd.

Om deze redenen :

Het Hof, gehoord het verslag van raadsheer Louveaux en het eensluidend advies van substituut Procureur-generaal Dumon, ontvangt de voorziening, verklaart deze gegrond, doet te niet de beslissing a quo alsook de aanslagen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

1e Kamer. — 6 Februari 1952.

Voorzitter : M. De Groote.

Rechters : MM. De Wulf en De Vos.

O. M. : M. Tillekaerts.

Burgerlijke rechtsvordering. — Verplichting van de Staat, procespartij in zake Registratie en Domeinen, pleitbezorger te stellen zoals een particulier.

De Staat is zo goed als een particulier verplicht pleitbezorger te stellen in de gevallen, waarin zulks in het algemeen bij de wet is voorgeschreven.

De Belgische wet van 21 Februari 1870 heeft het Franse stelsel, volgens hetwelk de Staat in rechte wettelijk door het Openbaar Ministerie of door de Prefect wordt vertegenwoordigd en geen pleitbezorger behoeft te stellen, opgeheven en de Staat in zake Registratie en Domeinen, wat de procesvoering betreft, volkomen met een particulier gelijkgesteld.

Directeur der Registratie en Domeinen te Gent.

Gezien het verzoekschrift, ingediend door de heer Directeur der Registratie en Domeinen te Gent dd. 5 September 1951, opgemaakt in de Nederlandse taal overeenkomstig artikelen 2 en 9 der wet van 15 Juni 1935, en strekkende tot de voorlopige inbezitstelling ten voordele van de Staat van de onbeheerde nalatenschap van wijlen Van Liedekerke Rosalie, ab intestato te Kerksken overleden op 3 April 1949;

Overwegende dat de Staat, Beheer van Registratie en Domeinen, ter zake geen pleitbezorger heeft gesteld en voorhoudt dat hij hiervan ontslagen is ingevolge zekere rechtspraak, gehuldigd door het Franse Hof van Verbreking (Fr. Verbr. 27 Augustus 1828; Sirey,

XXIX, I, 25) en door Franse Beroepshoven (Hof van Beroep te Bourges, 6 Augustus 1831; Colmar 12 Maart 1831; Sirey XXXII, 2, 39 en 53);

Overwegende dat inderdaad de Franse rechtspraak en doctrine, alhoewel over dat punt verdeeld, nochtans in het algemeen aanneemt dat de regel, krachtens welke de vertegenwoordiging door pleitbezorgers vóór de burgerlijke rechtbank, verplicht is, verscheidene uitzonderingen ten gunste van de Staat inhoudt;

Dat namelijk het Staatsdomein geen avoué moet stellen (Arrête du Directoire, 10 Thermidor Jaar IV; Advies Conseil d'Etat, 1 Juni 1807) en inzonderheid het Beheer van Registratie in Frankrijk daarvan ontslagen is ingevolge artikel 17 der wet van 27 Ventôse Jaar IX, uitdrukkelijk bepalend, dat de instructie van alle gedingen, die door dit Bestuur voor de inningen die haar zijn opgedragen zal geschieden op enkele memories, en dat partijen niet verplicht zijn een pleitbezorger te stellen; (sic. Fr. Verbr. 20 Nivôse Jaar XI; Merlin, « Question de Droit, V° Avoué, par. 6 »; artikel 25 Wet 5/19 December 1790; Garsonnet, Traité de proc. civ. t. I, blz. 385, n° 24);

Maar overwegende dat het Franse publieke recht, dat nog steeds aanneemt dat de Staat in rechte wettelijk door het Openbaar Ministerie of de Prefect vertegenwoordigd wordt en volgens dit principe voor de processen van de Staat van de verplichting van het stellen van een avoué in burgerlijke zaken afwijkt, geenszins op dat gebied in België toepasselijk is;

Dat namelijk het Belgische publieke recht ingevolge de wet van 21 Februari 1870 dit verouderd systeem verworpen heeft en de Staat inzake registratie en domeinen op gebied van procesvoering volledig met een particulier heeft gelijkgesteld (Rép. Prat. Dr Belge V° « Avoué », n° 265);

Dat duidelijk blijkt uit het verslag, namens de Commissie door de heer Thonissen uitgebracht vóór de besprekingen der wet van 21 Februari 1870 (Pasinomie 1870 blz. 27 en 28 en voetnota), dat artikel 65 der Wet van 22 Frimaire jaar VII, die inzake registratie een bijzondere procedure had gehuldigd, die van de gewone regelen afwijkt, en door de latere wetten van Pluviôse jaar VII, 21 Vendémiaire jaar VII, 3 Januari 1824, 27 December 1817 en 17 December 1851 werden uitgebreid, systeem dat er steeds op neerkomt dat de instructie in bedoelde gedingen op enkele verzoekschriften, zonder pleidooien en zonder de verplichte stelling van pleitbezorger doorgevoerd wordt, terecht sterk gecritiseerd zijnde, in België geen ingang vond;

Dat de verslaggever Mr Thonissen zich op dat punt als volgt uitdrukt : « L'expérience a prouvé que le but » auquel visait le législateur de l'an VII n'a pas été » atteint; la rédaction des mémoires, ordinairement » confiée à des avocats habiles et expérimentés, néces- » site une dépense considérable. En rangeant parmi les » causes sommaires, les contestations prévues par les » lois citées, et en les faisant juger conformément aux » articles 405 et suivants du code de procédure civile, » on diminuera notablement les frais, nonobstant l'in- » tervention désormais obligatoire des avoués »;

Dat anderzijds de opheffing bij K.B. n° 300 dd. 30 Maart 1936, artikel 49-1 van titel XXIV, Wetboek van burgerlijke Rechtsvordering, houdende de procedure in summier zaken, kan beschouwd worden als een bevestiging van de wil van de wetgever om geen bijzondere procedure voor summier zaken in stand te houden en derhalve algemene geldende regelen inzake Burgerlijke Rechtsvordering te huldigen;

Overwegende dat derhalve, nu het verzoekschrift niet regelmatig is in den vorm, de eis onontvankelijk is;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gehoord de heer rechter De Wulf in zijn verslag en de heer Langerock, Substituut-Procureur des Konings, in zijn advies;

Verklaart de eis onontvankelijk en de kosten ten laste van de Staat;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer — 19 November 1951.

Voorzitter : M. Ocket.

Rechters : M.M. Bayet en J. Ceulemans.

Referendaris : M. Naulaerts.

Advocaten : Mrs E. Lebacq, loco Mr Schöller, P. de Schrijver en Spillemaekers.

Onrechtmatige daad. — Beschadiging van een kunstwerk door het op drift geraken van een aan een werf gemeerd schip, dat aan die werf ter sloping is toevertrouwd. — Aansprakelijkheid ex art. 98 van het K.B. van 15 October 1935 en ex artt. 1382 vv. B.W. — Onrechtstreeks bewijs van schuld i.v.m. de artt. 1382 en 1383 B.W. door uitsluiting van andere eventuele oorzaken. — Aansprakelijkheid voor zaken, die men onder zijn bewaking heeft.

De eigenaar en de schipper van een vaartuig kunnen niet op grond van artikel 98 van het K. B. dd. 15 October 1935, houdende het algemeen reglement van politie en vaart op de door de Staat beheerde bevaarbare waterwegen, aansprakelijk worden gesteld voor de beschadiging van een kunstwerk, indien die beschadiging niet aan hun daad, nalatigheid of onvoorzichtigheid, doch aan een vreemde oorzaak, nl. een hun niet toerekenbare daad, nalatigheid of onvoorzichtigheid van een derde, moet worden toegeschreven.

Indien, zoals in casu, een wrak door de eigenaar aan een werf ter sloping is toevertrouwd en het aan die werf gemeerd schip op drift is geraakt en aldus bedoelde schade heeft veroorzaakt, is de eigenaar van het schip niet aansprakelijk, tenzij dit laatste een eigen gebrek mocht hebben, dat het op drift gaan heeft veroorzaakt of daartoe heeft bijgedragen, tenzij de ondernemer van de werf kennelijk een onbekwaam vakman mocht zijn.

De exploitant van de werf is aansprakelijk voor de veroorzaakte schade, tenzij hij toeval, overmacht of de daad van een derde bewijst. Door het louter materiële feit, dat hij schade heeft veroorzaakt aan een kunstwerk, moet hij geacht worden vrijelijk een wettelijk voorschrift (artikel 98 van het K. B. dd. 15 October 1935) te hebben geschonden en dus een fout te hebben begaan; de benadeelde is niet verplicht de fout, de nalatigheid of de onvoorzichtigheid, die aanleiding heeft gegeven tot de schadevaring, nader te bepalen.

Ook op grond van de artikelen 1382 en 1383 B.W. is de exploitant van de werf aansprakelijk; de bewijslast omtrent zijn schuld rust dan wel is waar op de benadeelde partij, doch het bewijs behoeft niet rechtstreeks te worden geleverd; een onrechtstreeks bewijs is toelaatbaar, wanneer uit de omstandigheden van de zaak blijkt, dat het schade veroorzakend feit niet te wijten is aan de schuld van de benadeelde, noch aan toeval of overmacht, noch aan een andere vreemde oorzaak, zodat de fout van de exploitant van de werf als enige mogelijke oorzaak van de schade kan worden aangemerkt.

Aansprakelijkheid voor de « zaken, die men onder zijn bewaking heeft » (artikel 1384, lid 1, slot, B.W.) is alleen mogelijk, indien de schade te wijten is aan een « gebrek » van de zaak.

Het doet niet ter zake of het behoud van het beschadigde voorwerp (in casu de pijlers en ijsbrekers van een afgebroken brug) al dan niet nut heeft; daarover heeft de eigenaar, in casu de Staat, eigenmachtig te beslissen.

Belgische Staat (Ministerie van Openbare Werken) t/
N.V. Dohmen & Habet V. Van den Bossche
N.V. Dohmen & Habets t/ V. Van den Bossche.

Overwegende dat de N.V. Etablissements Dohmen & Habets en Victor Van den Bossche bij exploit van 21-24 September 1949 ten verzoeken van de Belgische Staat zijn gedagvaard ten einde bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, hoofdelijk, immers als dat de een betalende, de andere zal zijn bevrijd, te worden veroordeeld om aan de eiser te voldoen de som van 181.733,54 fr. met de renten en de proceskosten, zulks op grond dat het aan de eerste gedaagde toebehorend en aan de werf van de tweede gedaagde gemeerd wrak van het zeeschip « Horace Binney », 19 Januari 1949 is losgeraakt, op drift is gegaan en één ijsbreker van de pijlers van de Wed. Van Enschootbrug te Boom heeft verbrijzeld;

Overwegende dat de N.V. Etablissements Dohmen & Habets — stellende dat bedoeld wrak door haar aan Victor Van den Bossche werd toevertrouwd om te worden gesloopt, opdat zij daarna de stukken er van als schroot zou kunnen verkopen, en dat Van den Bossche derhalve voor het behoorlijk meren van dit wrak diende te zorgen, bij exploit van 2 November 1949 Victor Van den Bossche heeft gedagvaard tot vrijwaring tegen de vordering van de Belgische Staat, althans tot betaling van de som van 181.733,54 fr. met renten en de kosten;

Dat die eisen zijn verknocht en dienen te worden gevoegd;

Overwegende dat de Belgische Staat zijn vordering heeft gegrond op de artikelen 91, 2° en 98 van het K. B. van 15 October 1935, houdende algemeen reglement van de bevaarbare waterwegen, en van de artikelen 1382 en 1383 B. W.; dat hij heeft beweerd, dat de eerste gedaagde als eigenares van het wrak verantwoordelijk is voor de schade door het feit alléén, dat dit wrak een kunstwerk heeft aangevaren;

Dat die stelling te absoluut is; dat de eigenaar en de schipper van een vaartuig niet aansprakelijk kunnen worden gesteld op grond van artikel 98 van evenbedoeld reglement, wanneer de beschadiging van het kunstwerk niet aan hun daad, nalatigheid of onvoorzichtigheid, maar aan een vreemde oorzaak, nl. een hun niet toerekenbare daad, nalatigheid of onvoorzichtigheid van een derde, moet worden toegeschreven (Verbr. 23 September 1949, Pas. 501; Brussel, 23 Jan. 1950; p.a. bl. 417);

Dat in het onderwerpelijk geval het ongeval alléén aan de nalatigheid of aan de onvoorzichtigheid van de tweede gedaagde kan worden toegeschreven; dat niet is gesteld, veel minder bewezen, dat het wrak zelf was behept met een gebrek, dat het op drift gaan heeft veroorzaakt of daartoe heeft bijgedragen, dat evenmin is gesteld, dat de tweede gedaagde kennelijk onbekwaam was in zijn vak, in welk geval de eerste gedaagde door het feit alléén, dat hij het werk aan een onbevoegde zou hebben opgedragen, een fout zou hebben begaan;

Dat ten slotte de tweede gedaagde niet als de ondergeschikte van de eerste gedaagde kan worden

aangezien, voor wiens daden deze moet instaan, dat de tweede gedaagde een werf bezit en exploiteert te Boom, waar hij «alle afbrekingswerken», die hem door derden worden toevertrouwd, uitvoert, dat hij niet als een bezoldigde werkt onder het gezag en de leiding van de aanbesteders, vermits het voorwerp van de contracten, die hij afsluit, niet is een werk, dat tot om het even welke doeleinden kan worden gebruikt, maar een wel bepaald werk of opdracht, zonder dat de uitvoerder hierbij zijn onafhankelijkheid prijsgeeft (De Page, IV, n° 845);

Dat de tweede gedaagde vergeefs heeft ingebracht, dat het schip werd gesloopt «onder het volledig beheer van de eerste gedaagde, die twee speciale délégués had afgevaardigd om de werken te leiden»; dat — bijaldien ook de eerste gedaagde twee délégués heeft afgevaardigd — dit toch vooral werd gedaan om een nogal begrijpelijk toezicht uit te oefenen op de hoeveelheid schroot, voortkomende van de afbraak, en na te gaan of die hoeveelheid geheel op wagon werd geladen en naar het adres van de eerste gedaagde werd verzonden; dat trouwens in zaken van verhuuring van werk de verhuurder zich dient te gedragen naar de richtsnoeren die hem door de aanbesteder worden gegeven, in dien zin dat hij het hem door de aanbesteder opgedragen werk moet uitvoeren en geen ander, doch dat hij zodoende zijn onafhankelijkheid niet verbeurt (De Page, IV, n° 845-847); dat de délégués van de eerste gedaagde zich dus niet behoeften in te laten met de «wijze», waarop het werk door de tweede gedaagde werd uitgevoerd, en zeker niet met de wijze waarop het vaartuig gedurende en buiten de werken aan de werf van de tweede gedaagde werd vastgemeerd;

Dat de tweede gedaagde dient zorg te dragen, dat de vaartuigen die hem voor afbraak worden toevertrouwd, behoorlijk worden gemeerd en geen schade toebrengen aan de aanhorigheden van de waterweg, waarvan hij als eigenaar van een werf met daaraan gemeerde schepen geacht moet worden «gebruiker» te zijn in de zin van artikel 98 van het reglement;

Dat mitsdien, nu het feit vaststaat, dat de aanvaring aan de schuld van een derde moet worden toegeschreven, voor wie de eerste gedaagde niet behoeft in te staan, de eerste gedaagde vrij kan uitgaan, zo op grond van artikel 98 van het reglement als op grond van de artikelen 1832 en 1833 B.W.;

Overwegende, dat de tweede gedaagde aansprakelijk is tegenover de Belgische Staat op grond van voormeld artikel 98, omdat hij als gebruiker van de waterweg of van een aanhorigheid van de waterweg schade heeft toegebracht aan een kunstwerk; dat hij zich niet heeft beroepen op — althans het bewijs niet heeft bijgebracht van — toeval, overmacht of feit van een derde; dat derhalve door het louter materiële feit, dat hij schade heeft veroorzaakt aan een kunstwerk, de tweede gedaagde moet worden geacht vrijelijk een wettelijk en reglementair voorschrift te hebben geschonden, dus een fout te hebben begaan, zonder dat de Belgische Staat gehouden is de fout, nalatigheid of onvoorzichtigheid, die aanleiding heeft gegeven tot de aanvaring, nader te bepalen (Verbr. 31 Januari 1944, Pas. 1783;

Dat, afgezien zelfs van het reglementair voorschrift, de tweede gedaagde op grond van de artikelen 1382 en 1383 B.W. aansprakelijk blijft tegenover de Belgische Staat; dat de bewijslast dan op de Belgische Staat rust, doch dat het bewijs van gedaagde's fout niet rechtstreeks moet worden geleverd, dat een onrechtstreeks bewijs toelaatbaar is, wanneer uit de omstandigheden van de zaak blijkt, dat het schadelijk feit kan worden toegeschreven noch aan de schuld van de

benadeelde partij, noch aan toeval of overmacht, noch aan een andere vreemde oorzaak, zodat na overweging en pertinente uitsluiting van alle andere mogelijke oorzaken, de fout van de gedaagde als de enige mogelijk oorzaak van de schade overblijft; dat alzo de rechtspraak vaak aanneemt, dat de omstandigheden waarin de schade zich heeft voorgedaan, kunnen volstaan ten bewijze van de fout, behoudens bewijs van een vreemde oorzaak door de gedaagde (De Page, II, n° 944bis, 1007; id. suppl. II, n° 994bis);

Dat in het onderwerpelijk geval de tweede gedaagde niet heeft gerept van een fout van de eiser of van de eerste gedaagde; dat hij zich evenmin op toeval of overmacht heeft beroepen; dat hij heeft toegegeven, dat het op drift gaan van het wrak niet door weer of wind werd veroorzaakt; dat hij ook heeft erkend, dat het vastmeren van het onderwerpelijk wrak geen grotere zorgen vergde en geen grotere zwarigheden opleverde dan het meren van de andere schepen, die hij gewoonlijk op zijn werf heeft;

Dat derhalve het losgaan of losbreken van de meerdraden (wat zonder het op drift gaan van het wrak niet denkbaar is) in de eerste plaats kan worden toegeschreven aan een ondoelmatig gebruik van die draden, hetzij omdat het vastmaken op onhandige wijze werd aangelegd, hetzij omdat de gedaagde heeft nagelaten de draden te vieren of in te korten naargelang van het afgaand of opkomend tij (het wrak is op drift gegaan bij opkomend tij, hetzij, omdat de gedaagde meerdraden heeft gebruikt, die niet sterk genoeg waren om een wrak, zoals het onderwerpelijke, vast te houden;

Dat de gedaagde heeft staande gehouden, dat geen enkele kabel of lis is doorgebroken, doch dat de kabels «hoogstwaarschijnlijk» door derden werden losgemaakt; dat — mocht zelfs die bewering, hoe onwaarschijnlijk zij ook klinkt, worden bewaarheid (doch de gedaagde heeft zelfs niet bewezen een klacht tegen onbekenden te hebben ingediend) — de gedaagde hieraan in geen geval een grond van verschoning zou kunnen ontleenen, nu hij alleszins tot plicht had zijn werf te bewaken en te voorkomen, dat booswichten daartoe vrije toegang zouden hebben.

Dat in al de vorenstaande gevallen de tweede gedaagde aansprakelijk is op grond van de artikelen 1382 en 1383 B.W.; dat hij bezwaarlijk in opspraak kan worden gebracht op grond van artikel 1384 «voor de zaak die hij onder zijn bewaking had»; dat die verantwoordelijkheid weliswaar bestaat zonder dat het nodig is de schuld van de bewaker te bewijzen; dat de tweede gedaagde ook moet worden geacht het wrak «onder zijn bewaking» te hebben gehad, nu hij ontegenzeggelijk het wrak ten gebruike had «ten eigen bate» (om het profijt, dat hij van de aanneming moest trekken, te kunnen genieten) en het toezicht er over had zolang het op zijn werf vertoefde (De Page, I, Suppl. n° 1005); dat evenwel de verplichting tot schadevergoeding slechts bestaat, indien het ongeval te wijten is aan een gebrek van de zaak, dat ten deze zelfs niet kan worden verondersteld dat het op drift gaan van het wrak aan een gebrek van de zaak zou moeten worden toegeschreven; dat men zich ten hoogste een gebrek van de door de tweede gedaagde gebruikte meerdraden zou kunnen voorstellen (meerdraden uiterlijk sterk genoeg voor het beoogde doel, doch behept met een gebrek, dat het losbarsten heeft veroorzaakt), in welk geval de tweede gedaagde aansprakelijk zou zijn op grond van artikel 1384, nu hij in elk geval de meerdraden onder zijn bewaking had (Pirson & De Villé, I, n° 137);

Dat geen andere oorzaken kunnen worden uitgedacht, die voor de tweede gedaagde een bevrijdend

karakter zouden kunnen hebben, weshalve een fout van die gedaagde (eventueel een gebrek van de meerdraden) noodzakelijk aan de grond ligt van de schade;

Overwegende, dat de tweede gedaagde nu ook het schadebedrag heeft betwist; zulks ten onrechte; dat de schade bereids 20 Januari 1949 door de hoofdwachter van Bruggen en Wegen werd opgenomen ten overstaan van de scheepsexpert Estur, handelend in opdracht van de tweede gedaagde, die het proces-verbaal heeft mede-ondertekend; dat dit proces-verbaal op 22 Jan. 1949 aan de tweede gedaagde werd medegedeeld; dat de herstellingswerken werden aanbesteed aan de N.V. Hye Gebroeders, te Zwijndrecht, en werden voltooid op 30 Juni 1949; dat 24 Januari 1949 de vermoedelijke kostprijs van die werken (187.000 fr.) aan de gedaagde werd bekendgemaakt, die toen enkel en alleen heeft ingebracht, dat hij voor de schade niet aansprakelijk kon worden gesteld « omdat hij geen eigenaar was van het vaartuig », dat de nauwkeurige omschrijving van de werken en leveringen in het bestek van de Belgische Staat ten volle overeenstemt met de schade, zoals zij 19 Januari 1949 ten overstaan van de tweede gedaagde werd opgenomen; dat de gedaagde, wat betreft de aangerekende hoeveelheden en eenheidsprijzen geen enkel nauwkeurig bezwaar heeft gemaakt, weshalve zijn algemene en vage betwisting van het schadebedrag als niet ernstig bedoeld ter zijde moet worden gesteld;

Dat de gedaagde heeft aangevoerd dat de Van Entschotbrug, feitelijk afgebroken zijnde, het behoud van de pijlers en ijsbrekers schier geen zin meer heeft en eerder een hinder is voor de scheepvaart; dat die overweging als irrelevant voorbij kan worden gegaan; dat de Belgische Staat eigenmachtig beslist over het behoud van de overblijfsels van de brug; dat de rechtspraak dienaangaande geen zeggenschap heeft; dat, nu het feit vaststaat, dat de pijlers zijn blijven bestaan, en dat de ijsbreker derhalve moest worden hersteld in het belang van de scheepvaart en werkelijk hersteld is, de Belgische Staat het bewijs van zijn schade heeft bijgebracht en deze op de tweede gedaagde kan verhalen;

Dat de eerste gedaagde er nog heeft aan toegevoegd, dat de pijlers enkel en alleen werden gehandhaafd ten behoeve van Gazelec, die een gasbuis boven aan de brug heeft vastgehecht, in stee van die onder de bedding van de Rupel te plaatsen, zoals in de concessie werd voorzien; dat de Belgische Staat schade heeft geleden aan een bestaande ijsbreker, die door de gebruikers van de waterweg gaaf dient te worden gehouden, zonder dat die gebruikers zich behoeven in te laten met de tussen de Belgische Staat en Gazelec bestaande verhoudingen en hun advies behoeven uit te brengen omtrent de wenselijkheid de gasbuizen eerder onder de bedding van de rivier dan boven het watervlak te plaatsen;

Overwegende, dat uit het vorenstaande volgt, dat de eis van de N.V. Etablissements Dohmen & Habets, zo tot vrijwaring als ten principale, zonder voorwerp is;

Gezien de artikelen 2, 34 en 40 van de wet van 15 Juni 1935;

De Rechtbank

Voegt de twee samenhangende rechtszaken, ingeschreven sub n°s 27164 en 27669 van de algemene rol;

Rechtdoende op de door de Belgische Staat ingestelde eis, veroordeelt Victor Van den Bossche om aan de eiser te betalen de som van 181.733,54 fr. met de compensatoire interesten sedert 19 Januari 1949, en de gerechtelijke interesten sedert 24 September 1949; ontzegt de eis tegenover de naamloze vennootschap « Etablissements Dohmen & Habets »; verwijst Victor Van den Bossche in de proceskosten, tot de uitspraak

aan de zijde van de Belgische Staat op 1.004,— fr. begroot;

Rechtdoende op de door de naamloze vennootschap « Etablissements Dohmen & Habets » ingestelde eis: verklaart die eis zonder voorwerp en verwijst de eiseres in de hierop gevallen kosten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 25 October 1951.

Voorzitter: M. Reyniers.

Rechters: MM. Van Hoorebeke en Alterman.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs Kickx en Castille.

1. Zee- en binnenvaartrecht. — Hulploon.

2. Burgerlijke rechtsvordering. — Kosten van tussenkomst in het geding. — Tussenkommende partij = medeverweerder. — Niet-ontvankelijkheid van weder-eis tegen haar door mede-verweerder.

1. *Hulploon is niet verschuldigd, indien niet blijkt dat het schip in gevaar verkeerde te zinken, toen de hulpverlener zijn pomp aan boord kwam plaatsen.*

2. *Wanneer een vordering tot tussenkomst een louter bewarend karakter heeft, moet de tussenkommende partij de kosten daarvan dragen.*

De partij die vrijwillig in het geding tussenkomt zonder enige veroordeling te vorderen van de verweerder in de hoofdvordering doch integendeel om in overeenstemming met die verweerder de hoofdvordering te doen afwijzen, staat gelijk met een mede-verweerder, tegen wie een wedereis door een mede-verweerder niet ontvankelijk is.

Baert Hector t/ Baert Oscar en N. V. Société belge d'Assurance La Brabançonne t/ Baert Hector en Oscar.

Herzien het tussenvonniss van 11 October 1950;

Gezien het deskundig verslag van de heer François; Overwegende dat de vorderingen sub n° 10155 en dub n° 10362 dienen samengevoegd te blijven;

Overwegende dat schipper Hector Baert bij vordering sub n° 10155 zijn broeder Oscar heeft gedagvaard tot betaling van 300.000 frank als beloning wegens redding of bijstand, door hem aan het schip van verweerder verleend;

Overwegende dat deze vordering niet gegrond voorkomt;

dat inderdaad niet blijkt dat het schip van verweerder Oscar Baert in gevaar verkeerde te zinken, toen eiser zijn pomp aan boord kwam plaatsen;

dat, zoals de deskundige verklaart, de getuigen wel blijken de feiten te hebben overdreven en vermoedelijk van « zinkende toestand » gesproken hebben, alleen omdat het schip nog al diep lag, hetgeen te verklaren was door het eenvoudige feit dat het schip (metende 600 ton) reeds zwaar geladen was met 547 ton gewassen kolen;

Overwegende dat de pomp van eiser het schip zonder moeite heeft kunnen houden vanaf 5 uur 's avonds tot 's anderendaags om 3 uur 's morgens zonder toevoeging van de pomp van de heer Ryckewaert;

dat het schip op eigen kracht naar Gent is kunnen varen;

Overwegende dat trouwens niet blijkt dat eiser of zijn personeel of zijn materiaal enig gevaar zouden gelopen hebben;

Overwegende dat de heer Ryckewaert, die twee pompen aan boord te werk stelde, geen vergoeding uit hoofde van beweerde redding of bijstand heeft gevraagd;

Overwegende dat de vordering sub n° 10362 er toe strekt de tussenkomst van de N.V. La Brabançonne, verzekeraar van Oscar Baert te horen ontvangen in het geding sub n° 10155;

dat de N.V. La Brabançonne ontvankelijk is in zover zij er naar streeft de eis van Hector Baert te doen afwijzen;

dat, waar de vordering tot tussenkomst in onderhavig geval een louter bewarend karakter vertoont, de kosten ervan door de tussenkomende partij zullen te dragen zijn (Brussel, 3 Juni 1923, Pas. 1923, II, 154; Gent, 18 Mei 1925, B. J. 1925, 411);

Overwegende dat de N.V. La Brabançonne in de tweede plaats vordert, dat eiser Hector Baert zou verwezen worden om haar een schadevergoeding van 20.000 frank te betalen wegens roekeloos en tergend geding;

Overwegende dat die vordering niet gegrond is, vermits Hector Baert, niet handelt tegen de N.V. La Brabançonne;

Overwegende dat Oscar Baert, verweerder in het geschil sub n° 10155, vóór het tussenvonnis de veroordeling van de N.V. La Brabançonne had gevraagd tot betaling van 27.943,80 frank, die hij beweert te hebben moeten betalen aan de N.V. Scheepswerven van Langerbrugge, als prijs van de herstelling der door zijn schip geleden averij;

dat bedoelde wedereis niet ontvankelijk is;

dat de partij, die vrijwillig in het geding tussenkomt zonder de minste veroordeling te vorderen tegen de verweerder in de hoofdvordering, en integendeel om met die verweerder de hoofdeis te doen afwijzen, gelijk te stellen is met een medeverweerder, tegen wie geen wedereis vanwege de medeverweerder ontvankelijk is (cfr Beroep Gent, 8 Februari 1936, J. Port Anvers, 1936, blz. 152; Répert. prat. Vis Intervention en matière civile, n° 225);

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Vermeldend dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der wet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Vonnissende bij eindbeslissing in de samengevoegde zaken sub n° 10155 en sub n° 10362;

Verklaart de hoofdvordering ontvankelijk, doch niet gegrond; wijst ze dienvolgens van de hand en verwijst eiser, Hector Baert, in de kosten van het hoofdgeding, daaronder begrepen die van het deskundig onderzoek;

Verklaart de vordering tot tussenkomst van de N.V. La Brabançonne ontvankelijk in zover zij ertoe strekt de hoofdeis te doen afwijzen;

Verklaart ze integendeel noch ontvankelijk noch gegrond in zover zij strekt tot betaling door eiser van 20.000 frank schadevergoeding wegens roekeloos en tergend geding, en wijst ze als dusdanig van de hand;

Laat ten laste van de tussenkomende partij de kosten van dagvaarding tot tussenkomst;

en, rechtdoende op de wedereis door verweerder Oscar Baert tegen de N.V. La Brabançonne ingesteld, verklaart die wedereis niet ontvankelijk, wijst hem dienvolgens van de hand en verwijst Oscar Baert in de kosten van bedoelde wedereis.

VREDEGERECHT TE ST GILLIS WAAS

23 Februari 1952.

Rechter: M. Ronse.

Advocaat: M. van Raemdonck.

Vennootschap. — Overneming van een N.V. door een andere N.V. — Rechtsgevolgen van die overneming tegenover een schuldenaar van eerstgenoemde.

Verandering van naam ener N.V. en overneming van deze door een andere N.V.; de rechten en verplichtingen van eerstgenoemde worden dientengevolge door laatstgenoemde voortgezet. Een schuldenaar van eerstgenoemde N.V., die van deze toestand voldoende op de hoogte is gebracht, kan derhalve door laatstgenoemde N.V. tot voldoening zijner verplichtingen worden aangesproken.

N.V. Minerva t/ Verstraete.

Overwegende dat de eis er toe strekt verweerder zich te horen veroordelen om te betalen aan aanlegster een som groot 473,— frank, met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, wegens het niet betalen door verweerder van een premie, vervallen op 5 Augustus 1950, verschuldigd ingevolge verzekeringscontract tussen partijen, polis n° 150.242;

Overwegende dat verweerder beweert de hiervoren bepaalde verzekering afgesloten te hebben, niet met aanlegster, maar met de maatschappij « Het Belgisch Anker » en bijgevolg meent de geëiste premie aan deze maatschappij, doch niet aan aanlegster verschuldigd te zijn;

Overwegend echter dat aanlegster aantoonde dat de maatschappij « Het Belgisch Anker » als nieuwe benaming kreeg « Minerva - Brand en Ongevallen », welke werd overgenomen door aanlegster;

Dat aanlegster aldus de rechten en verplichtingen voortzet van de maatschappij, met dewelke verweerder gecontracteerd heeft;

Dat verweerder van deze toestand voldoende op de hoogte gebracht werd, zoals blijkt uit de voorgelegde correspondentie tussen partijen;

Dat de eis derhalve gegrond voorkomt;

.....

BIBLIOGRAPHIE

Mr Dr G. DEBRA: Naar eenheid van recht in Noord en Zuid. - Antwerpen. De Nederlandsche Boekhandel. - 37 p.

Deze brochure geeft de tekst van een spreekbeurt die gehouden werd door Mr G. Debra voor de Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent op 16 October 1950, binnen het raam van de « Zeeuwse Dagen ».

Juristen uit Nederland en België waren alsdan te Gent samengekomen en Mr Debra heeft in zijn merkwaardige voordracht onderzocht wat er tot nog toe verricht werd om de eenmaking van het recht in Nederland en in België te verwezenlijken en nagegaan welke de mogelijkheden waren om hierbij tot een praktisch resultaat te komen.

Hij onderlijnt eerst en vooral de noodzakelijkheid om op rechtsgebied te unificeren gezien de verhoudingen welke thans tussen beide landen bestaan. Hij geeft

dan een schets van de weg die tot nog toe werd afgelegd, waarbij de verdiensten van de twee pioniers, Prof. Van Dievoet en Prof. Meijers, worden in het licht gesteld.

Na een overzicht gegeven te hebben van de ontwikkeling van het burgerlijk recht in Nederland en in België sedert 1830 vestigt de auteur de aandacht op de gelijkaardige behoeften aan wetwijziging die zich in beide landen deden gelden en die aan weerszijden van de grens tot zeer verwante wetgeving aanleiding gaven.

Strekkingen van dezelfde aard worden dan opgespoord in de rechtsleer en in de rechtspraak, waarna Mr Debra de grote vraag stelt of de unificatie van het privaatrecht in beide landen praktisch te verwezenlijken is. Hij is optimist en meent dat de activiteit van de officiële en de officiële commissies, die zich bezighouden met de vergelijkende studie van het Nederlands en het Belgisch recht de goede weg is opgegaan.

Het werk van deze commissies zal echter niet volstaan. De juristen zijn al te conservatief. De auteur verwacht vooral gunstige resultaten van het rechtstreeks contact tussen de juristen der Beneluxlanden.

R. V.

Jan Magnus JANSSON: Hans Kelsens statsteori mot bakgrunden av hans rättsfilosofiska åskådning - (Societas Scientiarum Fennica, Commentationes Humanarum Litterarum. XV, 5.) Helsingfors, 1950.

Otto BRUSIIN: Ueber die Objectivität der Rechtsprechung - Helsinki, 1949.

— **Über das Juristische Denken -** (Societas etc., XVII, 5) Helsingfors, 1951.

Bovengenoemde drie werken op het terrein van de rechtsphilosophie, of zo men wil van de algemene rechtsleer, behoren tot de recente geschriften uit de sfeer van de Finse rechtswetenschap en wijsbegeerte. Het is bijzonder de moeite waard hiervan kennis te nemen. In Finland wil men het recht als een verschijnsel van de geestesbeschaving van de maatschappij beschouwen, als een levensverschijnsel dat tot doel heeft het maatschappelijk leven te dienen. Het recht staat niet uitsluitend tegenover het leven als een geheel van normen.

Niet alleen voor de rechtswetenschap maar ook voor de praktijk is een dergelijke rechtsopvatting terstond van zeer grote betekenis. In de wetenschap brengt zij met zich een verwijdering van theologische en metafysische invloeden; in de praktijk van de rechtspraak een streven naar verdieping van het rechtsoordeel, naar billijkheid en dus naar zelfstandigheid van het rechterlijk oordeel.

Volkomen begrijpelijk begint men in Finland dan ook, evenals elders, met een geduchte kritiek op Kelsen en zijn formalistische Neo-Kantiaanse rechtsopvatting. Hier geschiedde dit door Jan Magnus Jansson in een in het Zweeds geschreven boek van 400 bladzijden. Aan het einde bevindt zich een uittreksel in het Engels waaruit blijkt dat de beoordeling grondig is. De vragen of een normatieve wetenschap mogelijk is, wat de staat, wat de rechtspersoon is en hoe rechts- en staatswetenschap zich verhouden, worden er op voortreffelijke wijze behandeld. Men zou niet vermoeden dat de schrijver geen jurist, maar uitsluitend wijsgeer is.

Dr Brusiin, in België reeds bekend door een bijdrage in de Vlaamse Academie, bespreekt in deze moderne geest van de rechtswetenschap het vraagstuk van de

objectiviteit van de rechter. Het is verheugend te bemerken, hoe de geest van de Finse jurist hier streeft naar maatschappelijke verdieping van het rechtsoordeel, door aan het rechtsgevoel en de heersende rechtsovertuiging een plaats in te ruimen, naast de macht van de abstracte rechtsnormen. Het oordeel behoort allerm minst binnen de banden van een deductieve logica te blijven. De interpretatie en het vraagstuk van de leemten kunnen ook leiden tot beschouwen van het gewoonterecht.

Hetgeen de schrijver in zijn boek over de rechtspraak beoogt, heeft hij nader gefundeerd in zijn boek over het juridische denken. Zeer terecht heeft hij begrepen dat er bij hem sprake is van een geheel nieuwe opvatting van de mens, een andere anthropologie. De mens is in zijn rechtsopvatting niet meer theologisch of zuiver redelijk, metaphysisch, ingesteld maar veeleer psychologisch en sociologisch. Dit is een positieve en empirische opvatting van de tegenwoordige tijd, nu men aan een natuurrecht geheel ontgroeid is. De maatschappelijke normen komen uit de maatschappij zelve voort, als een uiting van het menselijk samenleven. Dit brengt hem tot een studie van de juristenstand. De goede jurist denkt tegelijk normatief en maatschappelijk, d.w.z. met levenservaring. Zijn pleidooi is rationeel, maar ook emotioneel. Het is een kringloop: waarneming in de sociale werkelijkheid, wetsformulering, wetsuitleg en toepassing in de sociale werkelijkheid. Dus niet uitsluitend wetsformulering. Het juridische denken en de vaste trekken die het vertoont, worden daarop nader beschouwd. De schrijver betoont daarbij een grote belezenheid, die zich over verscheidene talen uitstrekt. Het verschil in het beleven van de werkelijkheid, die voor een jurist zo geheel anders is als voor een niet-jurist, wordt uitvoerig beschreven. Juridische begaafdheid doet zich hier bij de één meer voor dan bij de ander. Het juridisch denken is allerm minst uitsluitend deductief. Nooit dwingt een syllogisme de rechter, steeds heeft hij bewegingsvrijheid. Doordat men een doel beoogt en een geheel moet overzien, is zijn taak meer psychologisch dan logisch. Scholastisch en onwetenschappelijk behoort zijn denken allerm minst te wezen. De begripsjurisprudentie heeft te wijken voor de belangenjurisprudentie. Het juridisch denken is afhankelijk van de gehele sociale situatie waarin het plaats vindt. Daar heeft het een taak te vervullen. Van de heersende wereld- en levensbeschouwing is het afhankelijk. Deze vormt de grondslag van het juridische denken. Wie van een anthropologie uitgaat moet noodzakelijk tot dit oordeel komen. Zo ook Dr Brusiin.

Finland kan trots zijn op zulke hoogst moderne denkers op het gebied van recht en wijsbegeerte. Hun denken verdient onze voortdurende belangstelling.

J. J. von Schmid.

Overzicht van de buitenlandse juridische literatuur

NEDERLAND

- Keulen A. van.* — Familie — Naamloze vennootschappen. — Deventer, A. E. Kluwer. — 122 p.
Kranenburg R. — Inleiding in het Nederlands administratief recht. — 2e dr. bew. door W. G. Vegting. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon. — 287 p.
Levenbach M. G. — Arbeidsrecht. Een bundel opstellen. — Uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de eerste leerstoel in het arbeidsrecht in Nederland. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom. — VIII, 323 p.
Meijling G. — De successiebelasting en het eigendomsrecht. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon. — 16 p.

- Peeters J. B. J., Meering A. en van Soest C.* — Leidraad bij de belastingstudie. Inhoudende de voornaamste bepalingen van de belastingwetten en -besluiten. — Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer en Zoon. — 442 p.
- Pitlo A.* — Het erfrecht naar het Nederlands burgerlijk wetboek. — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon. — X, 376 p.
- Pitlo A.* — Het zakenrecht naar het Nederlands burgerlijk wetboek. — 2e dr. Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon. — IX, 516 p.
- Roessel G. M. J. van.* — De ontvankelijkheid in geschillen van bestuur. — Toelichting op de jurisprudentie. — 's Gravenhage, Martinus Nijhoff. — XII 196 p.
- Traa P. C. van.* — Optimale belastingdruk. Rede. — Groningen, J. B. Wolters. — 23 p.
- Elders J. L. M.* — Staatsbegrip en institutionalisme. — Proefschrift Amsterdam. — Assen, Van Gorcum & Comp. — 128 p.
- Heek F. van.* — Hoe zien wij de mens sociologisch beschouwd? Studium generale-colleges Dec. 1949-Jan. 1950. — Leiden, Universitaire Pers Leiden. — 23 p.
- Noordraven T. J.* — Leerboek der scheepvaartwetten voor aspirant-tweede en derde stuurlieden ter koopvaardij. — Herz. door S. P. de Boer. — 10e dr. Amsterdam, J. F. Duwaer & Zonen. — 322 p.
- Soest A. J. van.* — en *Peters J. B. J.* — Belastingen. — Arnhem, S. Gouda Quint, D. Brouwer & Zoon.
- Stigter D. C. M. en A. G. Ploeg.* — Levensverzekering. Juridische, wiskundige en fiscale beschouwingen. — 5e dr. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink. — IV, 259 p.

FRANKRIJK

- Ancel M.* — Divorce et séparation de corps dans le monde contemporain. Ire partie: Les législations positives. — Recueil Sirey. — 384 p.
- Duguit, Monnier H., Bonnard R.* — Les constitutions et les principales lois politiques de la France depuis 1789. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence. — 784 p.
- Du Pasquier Cl.* — Les lacunes de la loi et la jurisprudence du tribunal fédéral suisse sur l'art. 1r C.C.S. — Libr. Pedone. — 74 p.
- Gilard Fr.* — Le juge des loyers des locaux à usage d'habitation et professionnel et la procédure civile. — Libr. Dalloz. — 152 p.
- Mahsoub S.* — La force obligatoire de la loi pénale pour le juge. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence. — 124 p.
- Rabut A.* — La Convention de Varsovie. — Libr. gén. de droit et de jurisprudence. — 48 p.
- Retail L. et Coll.* — Techniques de l'expertise judiciaire. — Recueil Sirey.
- Savatier R.* — Manuel juridique des baux ruraux. — 2e éd. — Libr. Dalloz. — 344 p.
- Waline M.* — Droit administratif. — 2e année. — Domat-Montchrestien.
- Hulster J. de.* — Le droit de grève et sa réglementation. — Libr. de médecins. M. Th. Génél. — 236 p.
- Conseil (Le) d'Etat.* — Livre jubilaire pour commémorer son 150e anniversaire. — Recueil Sirey. — 700 p.
- Gallardo R.* — Le rôle et les effets de la bonne foi dans l'annulation du mariage en Droit comparé. — Recueil Sirey. — 136 p.
- Gorphe Fr.* — Les décisions de justice. — Recueil Sirey.
- Verhulst M.* — Les industries d'utilité publique. — Presses universitaires de France. — 254 p.

ENGELAND

- Allen C.* — Law in the Making. — 5th edn. (Clarendon) O.U.P. — 626 p.
- Blake W. en Moore J. M.* — Friendly Societies. — C.U.P. — 126 p.
- The British year book of international Law 1950.* — Vol. XXVII. — (Cumberlege) O.U.P. — 535 p.
- Gewirth A.* — Marsilius of Padua. The defender of Peace. — (Columbia Univ. P.) O.U.P. — 342 p.
- Goodman E.* — Forms of Public Control and Ownership. — Christophers. — 142 p.
- Megarry R. E.* — Manual of the Law of Real Property. — Stevens. — 572 p.
- Schapiro L. B.* — The Law-Servant or Master? — Batchworth P. — 32 p.
- Schmitthoff Cl.* — The Sale of Goods. — Stevens. — 272 p.
- Windolph F.* — Leviathan and the Natural Law. — (Princeton Univ. P.) O.U.P. — 147 p.
- Woodwiss J.* — Mad or Bad? Studies of Criminal Insanity or Wilful Wrongdoing. — Quality P. — 176 p.
- Wrottesley A.* — You and the Law. — Williams & N. — 208 p.
- d'Entreves A.* — Dante as a Political Thinker. — (Clarendon P.) O.U.P. — 119 p.
- Hurd H.* — The Law and Practice of Marine Insurance. — 2nd edn. — Pitman. — 214 p.
- Jones Ch.* — Jones' Solicitor's Clerk, Part I. — 14th edn. by F. W. Broadgate. — Pitman. — 389 p.
- Martin A.* — Share Transfer and Registration. — Stevens. — 139 p.
- O'Donnell B.* — Cavalcade of Justice. — Clerke & S. — 264 p.
- Pollard R.* — Your Family and the Law. — Watt. — 90 p.
- Skemp J.* — Plato's Statesman. — Routledge & K. Paul. — 243 p.
- Wilson H. and South T.* — Ranking and Spicer's Company Law. — Pitman. — 573 p.
- Wormald R. and Young J.* — Civil Defence Questions Answered. — 6th edn revised and enlarged. — Jordan. — 96 p.
- Young P.* — Social Treatment in Probation and Delinquency. — McGraw-Hill. — 536 p.

DUITSLAND

- Gage K.* — Die Revision in Strafsachen. — Essen, Ellinghaus 1952. — 88 p.
- Thoma R.* — Die Lehrfreiheit der Hochschullehrer und ihre Begrenzung durch das Bonner Grundgesetz. — Tübingen Mohr (Siebeck) 1952. — 40 p.
- Göttlich W.* — Erbschaftssteuergesetz vom 30 Juni 1951. — Essen: Ellinghaus (1951). — 104 p.
- Hübschmann W., E. Hepp en A. Spitaler.* — Kommentar zur Reichsabgabenordnung und den Nebengesetzen. — Köln: O. Schmid (1952)
- Berg H. en L. Bindels.* — Die Assessorklausur. — Stuttgart: Kohlhammer; Düsseldorf: Schwann 1952. — 180 p.
- Die Grenzen der Verfassungsgerichtsbarkeit.* Die Gestaltung des Polizei- und Ordnungsrechts in den einzelnen Besatzungszonen. Berichte von Erich Kaufmann (u.a.) Verhandlungen d. Tagung d. Dt. Staatsrechtslehrer zu München am 20. u. 21 Okt. 1950. Mit e. Auszug aus d. Aussprache. — Berlin: de Gruyter 1952. — 224 p.
- Hans H.* — Öffentliches Recht. — Stuttgart: Kohlhammer; Düsseldorf: Schwann 1952. — 155 p.
- Isay R.* — Deutsches Kohlenwirtschaftsrecht in Rahmen des Schumannsplans. — München u. Berlin: Beck 1952. — 36 p.
- Isele H.* — Handelsrecht. — Braunschweig: Schlösser 1952. — 22 p.
- Knoll E.* — Recht der Schuldverhältnisse. T. 6. — Berlin: de Gruyter 1952.
- Maunz Th.* — Abgabenrecht. — Braunschweig: Schlösser 1952. — 57 p.
- Maunz Th.* — Wirtschaftsrecht. — Braunschweig: Schlösser 1952. — 53 p.
- Schaldach W.* — Groszes ABC der Formulare. Über 500 Musterformulare für alle Rechtsfälle d. Geschäftl. Verkehrs u. f. d. gesamte Mahn-, Prozess- u. Vollstreckungsverfahren. — Berlin-Frohnau, Neuwied am Rhein: Luchterhand. — 272 p.
- Schunck E.* — Verwaltungsgerichtsbarkeit. — Braunschweig: Schlösser 1952. — 31 p.
- Wegner O. en Schmoll H.* — Bundesversorgungsgesetz. — Braunschweig: Schlösser 1952. 36 p.
- Wiefels J.* — Bürgerliches Recht. — Stuttgart: Kohlhammer; Düsseldorf: Schwann 1952. — 127 p.
- Bühlig E. en Paulsen B.* — Kündigungsschutzgesetz. — Köln: Bund-Verl. 1952. — 177 p.
- Daub W. en Naschold R.* — Baupreisrecht und Baupreisbildung. — Wiesbaden: Bauverl. 1951.
- Peters J. en Hermann C.* — Kommentar zur Einkommensteuer und Körperschaftsteuer. — Köln: O. Schmidt 1951.
- Riedel H.* — Jugendwohlfahrtsgesetz. — Berlin u. München: Schwartz 1952. — 399 p.
- Rinck F.* — Das neue Tierzuchtgesetz. — Stuttgart: Kohlhammer; Köln: Gemeindeverl. 1951. — 119 p.
- Wahl A.* — Gesetz zum Schutze der Jugend in der Öffentlichkeit. Vom 4 Dez. 1951. — Stuttgart u. Köln: Kohlhammer 1951. — 32 p.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Wij ontvingen van het Verbond der Belgische Advocaten het hier onderstaand rondschrjven.

Geachte Confrater,

Op Zaterdag 3 Mei a.s. zullen wij de genodigden zijn van onze confraters te Hoei, die, zoals u er zich zal kunnen van overtuigen, ons een zo gul als belangwekkend onthaal zullen bezorgen.

De dagorde omvat belangrijke punten, aan wier besprekingen u niet zal nalaten deel te nemen.

Om ons toe te laten uw gebeurlijke tussenkomst in de loop dezer vergadering voor te bereiden, zenden wij u hierbij het wetsvoorstel Charpentier en consorten.

Dagorde van de vergadering:

1. Lofrede voor de heer Stafhouder Van Ryckel, van de Balie te Leuven, door Mr A. Hoschet.
2. Bespreking en besluiten over de ontwerpen betreffende de bespoediging van de rechtsbedeling.
3. Verslag door Mr Wilwerth over de kosten van het gerecht en over de toestand geschapen door de deurwaarderskosten.
4. Voorbereiding van de algemene vergadering te Doornik.
5. Mededeling door Mr Ugeux: voorstel tot het zenden van een afvaardiging van het Verbond naar de

Gerechtelijke Commissie van de Kamer, gelast met het voorbereiden van het wetsontwerp betreffende de vertegenwoordiging van de partijen voor het gerecht en het beroep van advocaat.

6. Varia.

Programma voor de dag van 3 Mei te Hoei.

Te 10 u. 30 : Ontvangst aan de voet van het Fort van de confraters die het Fort en de stad verlangen te bezichtigen. — Voor de later aankomende confraters : te 11 u. 30 ontvangst aan het stadhuis, waar ze zich bij de eerste groep voegen. Bezoek aan de Collegiale Kerk, het Belfort, het Klooster der Minderbroeders, enz. — Op het Fort zal de voorzitter van het «Syndicat d'Initiative et du Tourisme», de heer Vrede-rechter Pierre Dijon, gewezen Stafhouder, een glas porto aanbieden.

Te 12 u. 30 : Vrij middagmaal in de hotels en spijs-huizen.

Te 14 u. 30 : Algemene vergadering in het Justicie Palais.

Te 17 u. : Thee, aangeboden in de «Société Littéraire» nevens het stadhuis, door de Raad van de Orde.

De dames van de confraters worden hartelijk uit-genodigd tot het bijwonen van de ontvangst in het stadhuis, alsook op de thee, aangeboden door de Raad van de Orde.

Bijdrage. — Wij doen beroep op de goede wil van onze confraters om de volstrekt overbodige formaliteiten te voorkomen en de aanzienlijke kosten van beheer aan het Verbond te besparen.

Wij verzoeken hen op onze postrekening n° 840.77 heden de nog niet betaalde bijdrage over te schrijven. Wij vestigen er de aandacht van onze confraters op dat wij de brochure van het Verbond, die binnen kort van de pers zal komen, slechts aan dezen kunnen bezorgen die met hun bijdrage tegenover het Verbond in regel zullen zijn.

Het matig bedrag van de bijdrage voor het Verbond in aanmerking genomen, valt het te betreuren dat sommigen van onze confraters, verbondsleden, ver-geten — het is immers altijd een vergetelheid — hun bijdrage te storten.

Heden nog dient u op onze postrekening n° 840.77 uw bijdrage, 100 fr., over te schrijven.

U gelieve te aanvaarden, Geachte Confrater, de betuiging van onzer zeer genegen gevoelens.

De Voorzitter,
Thé Collignon.
De algemene Secretaris,
Emmanuel Thiebaud.

CONFERENTIE VAN DE JONGE BALIE TE KORTRIJK

Op Zaterdag 10 Mei te 17,30 uur richt de Conferen-tie van de Jonge Balie in de zaal van het Patroons Verbond een publieke Voordracht in met als spreker Mr Jacques Isorni, van de Balie van Parijs.

Hij zal handelen over «Le Procès du Maréchal Pétain».

Deze voordracht besluit de reeks publieke Voor-drachten welke gedurende het gerechtelijk jaar in-gericht werden.

's Avonds gaat een receptie door in het Hotel du Damier.

MEDEDELINGEN

VRIJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL RECHTSFACULTEIT

Openbare proef tot het bekomen van de wettelijke
'graad van agregaat van het Hoger Onderwijs

De heer Robert Legros, dokter in de rechten, assistent aan de Vrije Universiteit te Brussel, zal in openbare zitting voor de rechtsfaculteit, 50, F. D. Rooseveltlaan, zaal René Marcq (ingang langs Square Jean Servais), op Vrijdag 9 Mei 1952, te 17 uur, zijn agregaatsthesis verdedigen : «L'élément moral dans les infractions», alsook de er aangehechte stellingen.

Hij zal een mondelinge les geven over het hierna volgend onderwerp : «L'élément intentionnel dans la participation criminelle».

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad - Afl. 17, 26 April 1952.

Mr S. Gerbrandy : Rechtspraak over de deugdelijkheid van het verweer in burgerlijke zaken (I). — Prof. Mr R. D. Kolléwijn : Het wetsontwerp tot nadere vaststelling van artikel 2 der wet op het Nederlander-schap en de Toescheidingsregeling met Indonesië. — Dr G. Czapski : Toetsingsrecht in Duitsland. — Mr N. J. Polak : Verkeersrecht.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Re-gistratie - N° 4240, 26 April 1952.

Mr L. I. de Winter : Het nieuwe Internationaal Pri-vaatrecht (III). — H. G. Hagelen : Periodieke uit-kering en inkomstenbelasting. — Mr H. Schadee : Hulploos en avarij-grosse in het luchtrecht. — Mr P. W. van der Ploeg : Overzicht der Nederlandse recht-spraak, Erfrecht.

Journal des Tribunaux - N° 3936, 27 April 1952.

S. Versele : Le Congrès international de Milan pour la presse, le cinéma et la radio.

Revue générale des Assurances et des Responsabilités - N° 2, Februari 1952.

M. A. A. Gillieaux : L'arrêt brusque est-il une contravention au code de la route?

Recueil Dalloz de doctrine, de jurisprudence et de législation - N° 16, 24 April 1952.

Rechtspraak met noten van MM. Pierre Voirin, Ch. Blaevoet en Pierre Mimin.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad